

Folke Bernadotteakademin Årsredovisning 2020

Folke Bernadotteakademin
Myndigheten för fred, säkerhet och utveckling

Folke Bernadotteakademien (FBA) är myndigheten för fred, säkerhet och utveckling.

FBA arbetar med internationella fredsinsatser och utvecklingssamarbete. Myndigheten bedriver utbildning, forskning och metodutveckling för att stödja freds- och statsbyggande i konflikt- och postkonfliktländer.

Vi bidrar även med civil personal och expertis till freds- och valobservationsinsatser som leds av EU, FN och OSSE.

Myndigheten har fått sitt namn efter Folke Bernadotte, FN:s första medlare.

Innehållsförteckning

GD har ordet	5
Inledning	6
RESULTATREDOVISNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE	
Personalförsörjning till internationella insatser	12
Utbildning och övning	23
Forskning, policy- och metodutveckling	33
Bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet	42
Stöd till civilsamhället	55
Lednings- och verksamhetsstöd	61
FINANSIELL REDOVISNING	
Resultaträkning	64
Balansräkning	65
Anslagsredovisning	67
Tilläggsupplysningar och noter	68
Sammanställning över väsentliga uppgifter	86

FBA/Elisabeth Winqvist

FBA:s generaldirektör Sven-Eric Söder

GD har ordet

Vi kommer att minnas 2020 som coronapandemins år. Med det renodlade internationella uppdrag som Folke Bernadotteakademien (FBA) har innebar pandemin bland annat att vi endast i undantagsfall kunde resa till våra samarbetsländer. Med visst perspektiv kan jag trots allt konstatera att det verkar ligga något i devisen att varje kris rymmer en möjlighet. För FBA uppstod framförallt möjligheten att påskynda digitaliseringen av myndighetens verksamhet. På kort tid ställde vi om vår omfattande utbildnings- och konferensverksamhet till digitala format. Myndigheten köpte in nya IT-stöd, designade om utbildningar och övertygade partners om att den digitala mötesplatsen var väl värd att åtminstone pröva. Jag är stolt över att vi i slutändan lyckades genomföra många av våra utbildningar online och ytterligare ett stort antal konferenser och workshops.

Trots allt gott som den digitala omställningen har fört med sig vill jag understryka att all vår verksamhet varken kan eller ska genomföras online. Det finns många aktiviteter där vår medverkan är av mer känslig och förtroendefull karaktär, eller av andra skäl kräver fysisk närvaro, som vi helt enkelt har behövt ställa in eller skjuta på framtiden. Andra utmaningar har handlat om att evakuera vår sekunderade och utstationerade personal som befunnit sig på vitt skilda platser runt om i världen och som behövt arbeta från Sverige under en tid. Genom ett nära samarbete med Utrikesdepartementet och andra svenska myndigheter lyckades vi även med detta. Jag kan dock konstatera att konsekvenserna av att inte kunna vara på plats som vanligt i de länder där vi verkar är stora och innebär att vi går miste om centrala värden.

Liksom övriga statliga myndigheter har vi i stor utsträckning arbetat hemifrån under 2020. Att inte ha möjlighet att träffa kollegor och samarbetspartners till vardags är naturligtvis förknippat med vissa utmaningar. Sammantaget kan jag ändå konstatera att omställningen har fungerat väl. FBA:s medarbetare har visat prov på stor flexibilitet, kreativitet, uthållighet och omtanke.

När pandemin så småningom klingar av så är det min övertygelse att vi både som organisation och individer kommer att ha utvecklats. En viktig uppgift nu är att dra lärdom av våra nyvunna erfarenheter. Vi kommer inte att arbeta på samma sätt i framtiden. Digitala lösningar kommer att användas mer frekvent, behovet av resor kommer sannolikt att minska och hemarbete kommer att vara vanligare.

Vad pandemin kommer att innebära på sikt är det för tidigt att sja om. Under 2020 har tyvärr utvecklingen dramatiskt gått åt fel håll i många av våra samarbetsländer. De senaste decenniernas landvinningar i form av exempelvis minskad fattigdom har gått förlorade. Nya konflikter har tillkommit och gamla har åter blossat upp. Klimatkrisen blir allt mer alarmerande. Mänsklighetens största utmaningar är globala till sin karaktär och kan bara hanteras genom internationellt samarbete.

Det har också varit en utmaning att under pågående pandemi slutföra den organisationsöversyn som vi påbörjade under 2019. Den nya organisationen som gäller från den 1 januari 2021 kommer bland annat att öka våra möjligheter att arbeta mer resultatbaserat, samlat och evidensbaserat. Vi kommer att stärka flera delar av myndigheten, få ökad analyskraft samt öka stödet för att hantera de utmaningar som ofta uppstår i konfliktdrabbade länder. Tillsammans med den digitaliseringsresa som vi nu också har påbörjat är förhoppningen att vi har lagt en bra grund till en modern myndighet som står redo att fortsätta bygga fred och säkerhet, både nu och i framtiden.

Stockholm den 19 februari 2021

Sven-Eric Söder
Generaldirektör

Inledning

Om årsredovisningen

I denna årsredovisning redogör FBA för den verksamhet som myndigheten har bedrivit under 2020 och de resultat som har uppnåtts. FBA ska enligt myndighetens instruktion stödja internationell fredsfrämjande verksamhet. Verksamheten ska bidra till att uppfylla målet för det internationella biståndet, som en del i genomförandet av Sveriges politik för global utveckling och Agenda 2030, samt bidra till internationell fred och säkerhet. FBA har under 2020 också haft ett antal specifika uppdrag och återrapporteringskrav i regleringsbrevet som rapporteras integrerat i denna årsredovisning.

I detta inledande kapitel beskrivs regeringens styrning samt hur den har omsatts i FBA:s styrmodell och resultatbedömning. Därefter följer ett resonemang om myndighetens arbete med att redovisa kostnader, samt den sammantagna ekonomiska omsättningen för 2020. Efterföljande kapitel är uppdelade efter myndighetens fem verksamhetsområden samt ett avslutande kapitel om myndighetens lednings- och verksamhetsstöd. I inledningen till varje kapitel görs en övergripande bedömning av de resultat som nåtts under året och en kort redovisning av områdets verksamhetsutveckling utifrån de mål som myndigheten har satt upp för respektive verksamhetsområde. För de verksamhetsområden där resultat går att redovisa i kvantitativa termer kompletteras dessa övergripande resonemang med volymtabeller. Kostnadsredovisningen omfattar samtliga prestationer inom verksamhetsområdet. I varje kapitel ges också exempel på genomförd verksamhet, med fokus på prestationer som gett resultat under året och som sammantaget kan ge en balanserad bild. I det avslutande kapitlet återfinns den finansiella redovisningen.

Regeringens styrning

Regeringen styr FBA genom myndighetens instruktion och tre olika regleringsbrev. I september beslutade regeringen om en ny förordning med instruktion för FBA som trädde i kraft från och med november 2020. Instruktionen ger bland annat ett förtydligt uppdrag om strategistyr utvecklingssamarbete samt tillkommande områden i form av unga, fred och säkerhet respektive valobservation. Därtill tydliggör den att myndigheten efter samråd med Regeringskansliet får besluta om att placera anställda vid FBA på svenska utlandsmyndigheter. Samtliga revideringar av instruktionen kan härledas till verksamhet som FBA redan har bedrivit sedan en tid tillbaka med utgångspunkt i myndighetens regleringsbrev och andra regeringsbeslut. Därför föranledde beslutet om ny instruktion inte någon större omställning.

Stora delar av myndighetens verksamhet styrs också genom mål i regeringens tematiska och geografiska strategier för svenskt utvecklingssamarbete. De tre tematiska strategier som FBA bidrar till är strategierna för hållbar fred, internationell civil krishantering och fredsfrämjande samt mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Därtill har myndigheten fått uppdrag i tio av regeringens geografiska strategier för att bedriva utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet i olika konflikt- och postkonfliktländer.

Merparten av myndighetens verksamhet finansieras över utgiftsområde 7, internationellt bistånd, som styrs av ovan nämnda utvecklingsstrategier, medan resterande delar finansieras över utgiftsområde 5, internationell samverkan. Internationell samverkan innefattar Fredsarkivet och FBA:s stöd till civilsamhället men även vissa sekunderingar, Challenges Forum, samt delar av myndighetens arbete med internationella forskararbetsgrupper, säkerhetssektorreform och avvärjning, demobilisering och återanpassning av före detta kombattanter. För denna verksamhet finns ingen annan styrning än myndighetens instruktion och regleringsbrev. Därtill finansieras myndigheten av en mindre del bidrag.

Regeringens styrning lägger sammantaget fast ett stort antal mål som formuleras på en övergripande nivå. Det kan till exempel handla om "stärkt deltagande och inflytande av kvinnor och av unga inom dialog och fredsprocesser" i strategin för hållbar fred, eller "stärkt kapacitet hos regionala aktörer att förebygga, lösa och hantera effekterna av väpnade konflikter" i strategin för Afrika söder om Sahara. FBA har integrerat målens andemening i de styrvärden som myndighetens styrmodell omfattar. Den geografiska strategiverksamheten sammanfattas i årsredovisningens kapitel om bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet. Den strategistyrda verksamheten för tematiska strategier redovisas i sin tur integrerat i de kapitel som avser utbildning och övning, forskning, policy- och metodutveckling samt personalförsörjning till internationella insatser. Myndighetens bidrag till specifika strategimål redovisas också i de särskilda rapporter som myndigheten är ålagd att redovisa inför de så kallade vårsamråd som genomförs med UD varje år.

FBA:s arbete med jämställdhetsintegrering respektive kvinnor, fred och säkerhet redovisas löpande i denna årsredovisning. Detta svarar mot ett åiterrapporteringskrav om jämställdhetsintegrering och ett uppdrag att bidra till genomförandet av den nationella handlingsplanen för FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet 2016-2020 i myndighetens regleringsbrev. De resultat som kan relateras till den nationella handlingsplanen redovisas också separat i en särskild rapport som avser årets genomförande. FBA har även, i enlighet med regleringsbrevet, varit redaktör för framtagandet av Sveriges samlade rapport avseende genomförandet av handlingsplanen för 2019.

Styrmodell och resultatbedömning

FBA:s styrmodell består av mål och prioriteringar med olika tidsperspektiv och fokus. Myndighetens tre långsiktiga mål fokuserar på effekterna av FBA:s verksamhet och sammanfattar myndighetens bidrag till fred, säkerhet och utveckling på mycket lång sikt. De långsiktiga målen har i första hand en motiverande och samlande funktion och utgör en brygga till den breda samling mål som regeringen har angett att FBA ska bidra till. Det innebär att myndigheten strävar efter; "Ökad mänsklig säkerhet och motståndskraft mot väpnad konflikt i konflikt- och postkonfliktländer", "Ökad förmåga för internationella freds- och krishanteringsinsatser att bidra till fred och säkerhet" samt "Stärkta demokratiska institutioner och processer inklusive ökad respekt för rättsstatens principer i konflikt- och postkonfliktländer".

Utöver myndighetens tre långsiktiga mål fastställde FBA under 2017 mål för myndighetens fem verksamhetsområden samt lednings- och verksamhetsstöd. Dessa mål tar sikte på en femårsperiod framåt i tiden, och fokuserar på den prestationsnära effekt som följer av myndighetens prestationer inom respektive verksamhetsområde. Exempel på prestationer är sekunderingar till EU eller utbildningar inom området multifunktionell ledning och samverkan. Inom det bilaterala utvecklingssamarbetet består prestationerna av verksamheten i respektive land eller region. Prestationerna motsvarar således de mer specifika delområden som varje verksamhetsområde kan delas in i.

Verksamhetsområdesmålen har brutits ner i tvååriga utvecklingsmål som styr vad FBA behöver förbättra, stärka eller utveckla för att myndigheten ska röra sig mot verksamhetsområdesmålen och öka den prestationsnära effekten. De tvååriga utvecklingsmålen handlar till stor del om hur de verktyg myndigheten tillämpar bör förbättras och utvecklas för att uppnå högre effekt inom respektive verksamhetsområde. Uppföljningen av dessa mål kan därmed ses som en form av indikator på att myndigheten rör sig mot verksamhetsområdesmålen.

FBA:s resultatredovisning fokuserar på myndighetens prestationer och prestationsnära effekter, där verksamhetsområdesmålen är en utgångspunkt. Precis som föregående år har dessa mål ramat in ledningsgruppens diskussion om myndighetens samlade resultat, vilken ligger till grund för myndighetens övergripande resultatbedömningar i respektive kapitel. FBA har identifierat faktorer som är relevanta att beakta vid en samlad resultatbedömning. Exempelvis är målet för verksamhetsområdet forskning, policy- och metodutveckling att åstadkomma mer kunskapsbaserad och effektiv fredsfrämjande verksamhet. För att kvalitativt bedöma om FBA har rört sig mot målet tittar myndigheten på faktorer som bedöms kunna maximera de prestationsnära effekter som uttrycks i målet. Sådana faktorer ingår i en motivtext som är knuten till respektive mål, och handlar i detta fall om huruvida myndigheten har tillhandahållit ett kvalitetssäkrat och tillgängligt policy- och metodstöd som använts i centrala processer. En annan viktig del är uppföljningen av FBA:s tvååriga utvecklingsmål som uttrycker den utveckling eller förändring som myndigheten vill se för att maximera verksamhetsområdets prestationsnära effekter.

I årsredovisningen för 2020 redovisar FBA till viss del också indikatorer på måluppfyllelse. Detta är dock ett arbete som fortfarande är i sin linda och som kommer att utvecklas gradvis. Inte minst planerar FBA att utveckla nya indikatorer i samband med att myndighetens verksamhetsindelning och styrmodell ändras, vilket förväntas ske inom en tvåårsperiod. Förutom att arbeta vidare med indikatorer förväntas resultatnivåer och begrepp ses över som en del av detta utvecklingsarbete för att anpassa myndighetens övergripande styrmodell till den terminologi som används i det resultatbaserade arbetssätt som håller på att implementeras i verksamheten. Under 2020 har myndigheten tagit några viktiga steg i implementeringen av ett resultatbaserat arbetssätt. Bland annat har medarbetare i kärnverksamheten utbildats i detta arbetssätt.

Det verksamhetsområde för vilket myndigheten kommit längst vad gäller resultatindikatorer är det bilaterala utvecklingssamarbetet inom fred och säkerhet. Inom detta område organiseras verksamheten som projekt per land eller region, vilka i sin tur delas in i insatser. För respektive insats följer FBA upp resultat på minst två nivåer. Myndigheten följer alltid upp omedelbara resultat (output) i direkt anslutning till genomförda aktiviteter och dokumenterar dessa per insats. Exempel på ett omedelbart resultat kan vara att en utbildning har lett till ökad kunskap hos den direkta målgruppen eller att en handbok har lett till att information har tillgängliggjorts. Därtill följer myndigheten upp långsiktiga resultat (outcome) på 1-5 års sikt för respektive insats. Exempel på ett långsiktigt resultat kan handla om att FBA noterar en önskad beteendeförändring och förändrade arbetssätt inom ramen för en organisation. Varje år sker en redovisning av insatsernas resultat med hjälp av en trafikljusmodell som redovisas i FBA:s underlag till det årliga vårsamrådet för respektive geografisk strategi. I samma underlag görs också en kvalitativ bedömning av FBA:s bidrag till de strategimål som regeringen har angett för FBA. Bedömningen baseras på den uppföljning som görs i så kallade insats-PM av ansvarig projektledare i samråd med myndighetens metodsamordnare. Bedömningen kvalitetssäkras sedan på chefsnivå. För verksamhetsområdet bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet redovisar FBA i denna årsredovisning en aggregerad analys av andelen resultat som nått en grön nivå av långsiktiga resultat enligt nämnda trafikljussystem.

Andra resultatindikatorer som redovisas i årsredovisningen ger en indikation på måluppfyllelse kopplat till FBA:s interna målsättningar, som i sin tur kopplas till regeringens mål. Exempel på detta är en kvantitativ jämförelsestudie inom verksamhetsområdet personalförsörjning till internationella insatser som anger hur många chefsrekryteringar FBA har bidragit till inom EU och OSSE samt en annan studie som anger hur antalet relevanta ansökningar per sekundering har utvecklats över tid. En annan resultatindikator är resultatet av en enkät inom verksamhetsområdet stöd till civilsamhället som besvarats av organisationer som ansökt om medel. Svaren på enkäten indikerar måluppfyllelse i förhållande till FBA:s verksamhetsområdesmål om att myndigheten ska ge bättre möjligheter för civilsamhället att bedriva verksamhet inom stödets tematiska områden.

FBA har genomgående fortsatt att via interna uppföljningar och externa utvärderingar bedöma måluppfyllnad, och samla underlag för att kunna anpassa och utveckla befintlig verksamhet. Dessa underlag har också legat till grund för myndighetens övergripande resultatbedömning.

Redovisning av kostnader

Kostnaderna per prestation inom respektive verksamhetsområde redovisas heltäckande. Faktiska gemensamma kostnader fördelas per prestation baserat på antalet årsarbetskrafter inom respektive prestation, där också myndighetens sekunderade personal ingår. För den sekunderade personalen beräknas dock fördelningen med en lägre faktor. Fördelningen tar därmed hänsyn till att prestationerna belastar myndighetens lednings- och verksamhetsstöd i olika omfattning. Samma typ av redovisning av kostnader per prestation har gjorts de senaste åren, vilket innebär att det går att jämföra kostnader över tid på prestationsnivå.

Prestationerna redovisas uppdelade i förvaltningskostnader och verksamhetskostnader. Förvaltningskostnader omfattar bland annat kostnader för FBA:s egen personal samt gemensamma kostnader för myndighetens ledning, lokaler, kontorsutrustning, anläggningstillgångar samt lednings- och verksamhetsstöd. Säkerhetsarrangemang och ambassadplaceringar i de länder som FBA verkar är också exempel på förvaltningskostnader. Verksamhetskostnader omfattar direkta kostnader för den verksamhet som myndigheten bedriver. Det kan exempelvis handla om löner och omkostnader för sekunderad personal till internationella insatser, bidrag som myndigheten delar ut till civilsamhället samt andra kostnader, som till exempel kostnader för externa resurspersoner och resor, som uppstår i direkt anslutning till genomförandet av verksamhet. Förvaltningskostnader belastar vissa sakanslag i de fall då regeringen specificerat i regleringsbrevet att det är möjligt. Detta gäller till exempel handläggningen av bidrag till civilsamhället och kostnader som kan relateras till det direkta genomförandet av FBA:s uppdrag inom ramen för Sveriges geografiska utvecklingsstrategier.

Sammantagen ekonomisk omsättning

Diagram 1 visar de totala kostnaderna och transfereringarna för myndighetens fem verksamhetsområden 2018-2020. Verksamhetsområdet personalförsörjning till internationella insatser är fortsatt störst, följt av verksamhetsområdet bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet. FBA:s transfereringar ingår till största delen i verksamhetsområdet stöd till civilsamhället i form av de bidragsmedel som delas ut till civilsambällesorganisationer. En mindre del av myndighetens transfereringar utgörs av forskningsbidrag inom verksamhetsområdet forskning, policy- och metodutveckling.

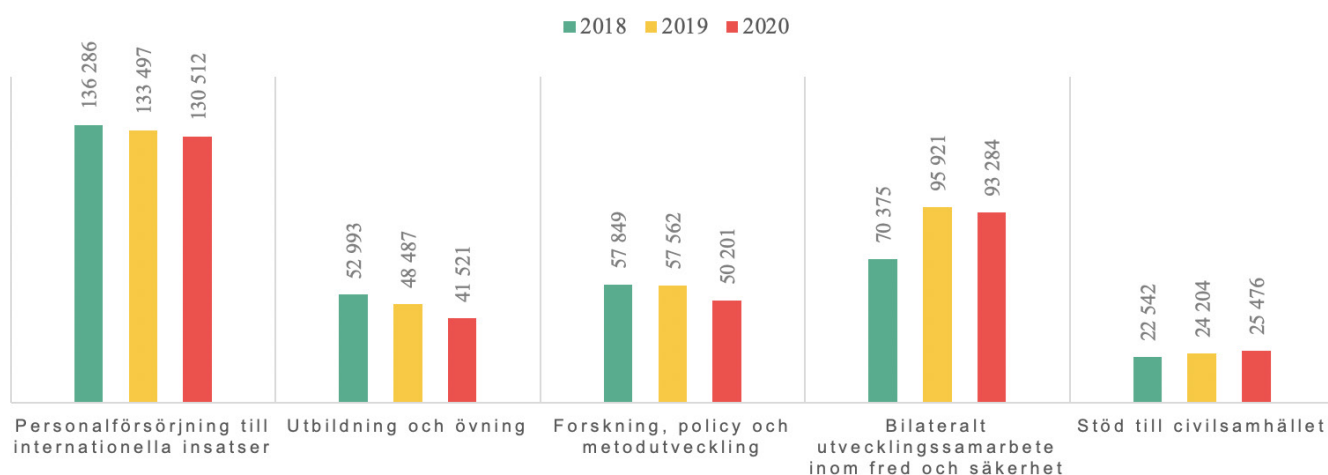

Diagram 1 redovisar fördelningen per verksamhetsområde av FBA:s totala omsättning över tid. Av 2020 års omsättning på 340 994 tkr uppgår transfereringar till 24 634 tkr.

Av diagrammet framgår att 2020 varit ett exceptionellt år som brutit den tillväxttrend som myndigheten noterat de senaste åren. Detta då myndigheten har en minskad omsättning inom samtliga verksamhetsområden utom stöd till civilsamhället. Den största kostnadsminskningen har skett inom verksamhetsområdena utbildning och övning respektive forskning, policy- och metodutveckling, medan myndigheten haft en mindre kostnadsminskning inom verksamhetsområdena bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet samt personalförsörjning till internationella insatser.

Den minskade omsättningen beror på coronapandemin som innebar att stora delar av verksamheten fick ställas om till digitalt format med lägre kostnader som följd, alternativt ställdes in helt och hållet eller sköts upp. Med färre fysiska aktiviteter är det naturligt att myndighetens kostnader för till exempel resor, logi och andra lokalkostnader har minskat substantiellt jämfört med föregående år. Värt att notera är även att regeringen, som en konsekvens av pandemin, och mot bakgrund av myndighetens Hermesprognos i november, beslutade att återta 35 300 tkr av FBA:s totala anslag och omfördela till andra delar av statsförvaltningen.

Mikko Heikkilä

En av FBA:s utsända till EUMM Georgien.

Personalförsörjning till internationella insatser

Övergripande resultat och verksamhetsutveckling

FBA ska i enlighet med myndighetens instruktion rekrytera, förbereda, sända ut och stödja civil personal till internationella fredsinsatser. Uppdraget förtydligas i regeringens strategi för internationell civil krishantering och fredsfrämjande med tillhörande regleringsbrev som beslutades i slutet av 2019. Syftet med nämnda strategi är att bidra till att förebygga, hantera och lösa kriser och konflikter samt att bidra till att bygga hållbar fred och säkerhet. En mindre del av myndighetens personalförsörjning till internationella insatser förtydligas också i det regleringsbrev som avser freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet som finansieras av utgiftsområde 5. I enlighet med FBA:s regleringsbrev ska myndigheten även bidra till strategiska sekunderingar som, i likhet med den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten, inte styrs av en utvecklingsstrategi.

Genom regleringsbrevet och regeringens strategi för Sveriges utvecklingssamarbete avseende arbetet med de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer ska FBA även rekrytera svenska medborgare till internationella valobservationsinsatser. Till detta tillkommer årliga regeringsbeslut om valobservation till EU respektive Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) samt enskilda regeringsbeslut för tillkommande val under ett år.

FBA har under 2020 operationaliserat regeringens strategi för internationell civil krishantering och fredsfrämjande och redovisat en första strategirapport till regeringen. Rapporten innehåller bland annat en övergripande förändringsteori för myndighetens personalbidrag till internationella fredsinsatser. Förändringsteorin är i linje med myndighetens mål för verksamhetsområdet på några års sikt, nämligen förbättrad mål- och mandatuppfyllelse i internationella fredsinsatser. För att uppnå detta mål strävar FBA efter att sekundera kvinnor och män med rätt kompetens inom myndighetens kunskapsområden som är väl förberedda och har goda förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Genom att lära av erfarenheter, samverka och arbeta evidensbaserat strävar myndigheten också efter att utveckla det svenska civila deltagandet i internationella insatser. Sekunderingar i kombination med kapacitetsutveckling i form av till exempel utbildningar och rådgivning som redovisas inom andra verksamhetsområden förväntas därtill öka den globala multilaterala kapaciteten att agera snabbt och ändamålsenligt före, under och efter kriser och konflikter.

Under året har myndighetens arbete med sekunderingar till fredsinsatser dominerats av coronapandemin och dess konsekvenser. Ett tidskrävande arbete har lagts ned på kommunikation och samordning, särskilt under den akuta fasen av krisen då stora delar av myndighetens sekunderade personal behövde evakueras. Även samordning med UD och andra utsändande myndigheter har varit intensiv. De fredsinsatser och landkontor i regi av FN, EU och OSSE som FBA bidrar med personal till har samtliga genomgått omfattande anpassningar till följd av de begränsningar som pandemin medfört. I många insatser reducerades personalen kraftigt i slutet av våren, då endast de som bedömdes ha de mest nödvändiga uppgifterna behölls på plats i det aktuella landet. I många insatser påbörjades en gradvis återgång av personal från sommaren, exempelvis inom OSSE:s observatörsinsats i Ukraina (OSSE SMM) och vissa FN-insatser. Dock stannade återgången upp i en del länder när smittspridningen åter ökade i styrka under senhösten.

FBA har trots coronapandemins följdverkningar inte behövt avsluta någon sekundering i förtid under året, bland annat på grund av att myndigheten snabbt anpassade praxis för förlängning av pågående kontrakt. Möjligheten att förlänga kontrakt har lett till färre transaktionskostnader, vilket i sin tur bidrog till att FBA kunde bibehålla antalet årsarbetskrafter på en relativt hög nivå under pandemin. En annan anledning är att myndigheten rekryterade ett stort antal sekunderingar i slutet av 2019, vilket påverkade antalet årsarbetskrafter 2020. Det finns en viss arbetsmiljörisk att beakta vid förlängning av kontrakt, då tiden för hur länge en person bör vara sekunderad till konflikttrabbade miljöer har begränsats av en anledning.

Stora delar av den sekunderade personalen har behövt arbeta hemifrån på grund av pandemin, antingen från bostaden i det aktuella insatsområdet eller från Sverige, vilket enligt FBA:s bedömning har påverkat möjligheten att bidra till insatsernas mål- och mandatuppfyllnad. Exempelvis har OSSE SMM Ukraina och EU:s observatörsinsats i Georgien (EUMM) behövt begränsa sin patrullerande verksamhet, vilket inneburit en försämrad möjlighet att övervaka efterlevnaden av avtal gällande omstridda gränsområden. Viktiga samhällsfunktioner såsom rättsväsendet har också påverkats i många länder (till exempel Irak och Somalia), vilket har begränsat den typ av stöd som fredsinsatserna har kunnat ge inom dessa områden. Många av FN:s och EU:s insatser har under året också arbetat aktivt med att stödja värdländers regeringar och myndigheter i hanteringen av pandemin, vilket påverkat möjligheterna att uppfylla fredsinsatsers ordinarie mandat.

Även valobservationsverksamheten har begränsats till följd av att i princip samtliga val ställdes in under våren, samtidigt som endast ett begränsat antal mindre valobservationsinsatser kunde genomföras under hösten. I december hade till exempel fler än 70 val skjutits upp med anledning av den rådande pandemin. I vissa fall har FBA:s samarbetspartners behövt avbryta pågående valobservationsinsatser (till exempel i Nordmakedonien och Sri Lanka) och undantagstillstånd har utlysts i fler än 70 länder. Sammantaget har detta haft stor påverkan på utövandet av medborgerliga och politiska rättigheter såsom rörelsefrihet och yttrandefrihet.

Även om myndigheten kom igång med att sekundera valobservatörer i begränsad omfattning under hösten har den stora mängden inställda val skapat förutsättningar för utvecklingsarbete, som till exempel att förbereda inför nyrekrytering av valobservatörer 2021. En analys av den befintliga valresursbasen som genomfördes under året visade att det finns ett begränsat antal kandidater med kunskaper i franska, spanska och portugisiska som är tillgängliga för uppdrag som långtidsobservatörer. Den planerade nyrekryteringen kommer därför i första hand att fokusera på att fylla dessa behov. FBA har även inlett ett samarbete med liknande institutioner genom att skriva under en principdeklaration för internationell valövervakning, vilket innebär att myndigheten bjuds in att delta i diskussioner om metodutveckling för valobservation.

FBA har också under året arbetat för att attrahera fler kandidater med relevanta och efterfrågade profiler för sekundering till fredsinsatser. Myndigheten har som ett led i detta bland annat utvecklat samarbeten med relevanta nätverk och organisationer (till exempel Försvarets tolkskola och Föreningen för utvecklingsfrågor) samt vidareutvecklat och implementerat myndighetens villkorspaket och lönepolicy för sekunderade. FBA har också aktivt arbetat för att öka kännedomen om utlandsuppdragen genom att utveckla innehållet på webben, publicera filmer och se över rekryteringsannonser. En jämförelsestudie mellan åren 2017 och 2019, då FBA hade ett tvåårsområde som syftade till att attrahera fler kandidater med relevanta profiler, genomfördes under året. Studien visar att FBA:s arbete för att uppnå målet har gett resultat. Myndigheten kan till exempel under denna period notera ett ökat antal ansökningar per utlyst tjänst: från i genomsnitt 6,2 till 10,6 ansökningar per tjänst. Under 2020 ökade antalet ytterligare till 14,4 ansökningar per utlyst tjänst. Samtidigt har förändringen i antal ansökningar varierat beroende på mottagande organisation. Antalet ansökningar per utlyst tjänst till EU:s utrikestjänst och EU:s fredsinsatser har till exempel

dubblerats mellan 2017-2019, medan motsvarande siffra för tjänster inom OSSE har minskat drastiskt. Anledningen till nedgången i ansökningar till OSSE är främst att det inte genomfördes några observatörsrekryteringar till OSSE SMM Ukraina under 2019, vilka vanligtvis genererar ett stort antal ansökningar. Antalet ansökningar till tjänster inom FN har under jämförelseperioden legat på en relativt jämn nivå. FN är också den enda organisation till vilken FBA totalt sett haft fler ansökningar från kvinnor än män. Överlag har skillnader i ansökningsflödet mellan kvinnor och män jämnats ut för såväl EU, FN som OSSE. Utjämningen beror framförallt på ett ökat antal kvinnliga sökanden i åldersgrupperna 25-34 respektive 35-44 år, samtidigt som ansökningar från män i samtliga åldersgrupper sjunkit något.

Antal sekunderade till internationella insatser

Tabell 1 visar att FBA sammantaget har bibehållit nivån på antalet sekunderade årsarbetskrafter på en relativt hög nivå under 2020 även om det är en minskning jämfört med föregående år. Nivån är relativt hög trots att både antalet rekryteringsprojekt och antalet antagna har minskat avsevärt. Anledningen till att tappet i årsarbetskrafter inte är högre beror bland annat på att myndigheten avslutade ett stort antal rekryteringar i slutet av 2019 som fick genomslag som helårstjänster först 2020, samtidigt som ett ökat antal förlängningar av befintliga kontrakt har noterats. FBA har också fortsatt att upprätthålla en jämn könsbalans bland den sekunderade personalen. Den stora minskningen i antalet antagna jämfört med föregående år förklaras av coronapandemin, som har inneburit att antalet nya rekryteringar till fredsinsatser har varit relativt få under året. Detta beror bland annat på att rekryterings- och utstationeringsprocesser har skjutits på framtiden eller försenats och att insatsernas förmåga, beredskap och möjlighet att fokusera på bemanning har reducerats när fokus varit på krishantering av pandemin.

Sekunderingar till fredsinsatser	2020	2019	2018
Antal rekryteringsprojekt	46	68	109
Antal antagna	25 (17 kvinnor, 8 män)	44 (23 kvinnor, 21 män)	50 (27 kvinnor, 23 män)
Antal årsarbetskrafter	72 (37 kvinnor, 35 män)	76 (38,5 kvinnor, 37,5 män)	70 (36 kvinnor, 34 män)

Tabell 1 redovisar antalet rekryteringsprojekt, antalet antagna personer respektive årsarbetskrafter till fredsinsatser.

Tabell 2 visar antalet sekunderade valobservatörer och antalet årsarbetskrafter till valobservationsinsatser samt hur många av dessa som varit långtidsobservatörer (LTO) respektive korttidsobservatörer (STO). Den stora minskningen i antalet sekunderade valobservatörer förklaras av coronapandemin. Dels valde många länder att ställa in eller skjuta upp planerade val på grund av smittspridningen, dels infördes reserestriktioner som innebar att OSSE, EU, the Carter Center och Organisation for American States (OAS) behövde ställa in valobservationsinsatser helt, alternativt kraftigt minska antalet valobservatörer i de insatser som ändå genomfördes. Trenden under 2020 har av samma anledning inneburit att en ökad andel LTO sekunderats till valobservationsinsatser medan andelen STO minskat markant. Minskningen är något mindre i jämförelse med 2018 än med 2019, eftersom FBA då sekunderade ett rekordstort antal valobservatörer till bland annat president- och parlamentsvalen i Ukraina. En positiv trend är att könsbalansen bland sekunderade valobservatörer har förbättrats sedan föregående år. Den är nu femtio procent kvinnor respektive femtio procent män.

Sekunderingar till valobservansinsatser	2020	2019	2018
Antal sekunderade valobservatörer	34 (17 kvinnor, 17 män)	208 (95 kvinnor, 113 män)	150 (70 kvinnor, 80 män)
...varav långtidsobservatörer (LTO)	20 (9 kvinnor, 11 män)	29 (15 kvinnor, 14 män)	24 (11 kvinnor, 13 män)
...och korttidsobservatörer (STO)	14 (8 kvinnor, 6 män)	179 (80 kvinnor, 99 män)	126 (59 kvinnor, 67 män)
Antal årsarbetskrafter	3,7 (1,7 kvinnor, 2,0 män)	12,7 (6,2 kvinnor, 6,5 män)	8,5 (3,7 kvinnor, 4,8 män)

Tabell 2 redovisar antalet sekunderade valobservatörer, uppdelat på LTO och STO samt antalet årsarbetskrafter till valobservansinsatser. Här framgår inte antalet rekryteringsprojekt eftersom regeringen beslutar vilka valobservansinsatser FBA ska sekundera personal till.

Tabell 3 visar antalet sekunderingar från FBA till fredsinsatser och valobservansinsatser uppdelat efter mottagande organisation. EU utgör alltjämt den organisation som FBA har störst personalbidrag till och antalet årsarbetskrafter till EU har ökat sedan föregående år trots att antalet rekryteringsprojekt har minskat. Utöver den effekt som ett stort antal rekryteringar till EU i slutet av 2019 har haft tyder statistiken även på viss effektivisering. Myndigheten bedömer att verksamheten har blivit mer effektiv genom att FBA gör fler och bättre analyser innan beslut fattas om eventuell rekrytering, vilket minimerar den tid och det arbete som läggs på tjänster där sannolikheten för en lyckad nominering är liten, alternativt där en sekundering sannolikt inte kommer att ha önskvärd påverkan på grund av förutsättningarna för uppdraget. Sekunderingar till övriga fredsinsatser har minskat kraftigt sedan observatörsinsatsen Temporary International Presence in Hebron stängdes 2019.

Av tabellen framgår vidare att de valobservansinsatser som FBA har sekunderat till under året nästan uteslutande har organiserats av OSSE. FBA bidrog med personal till en insats som bedrevs av EU under 2020, men sekunderade då endast en enskild individ. I början av året genomfördes EU-insatser för att övervaka valen i Peru och Guyana men FBA kunde inte bidra med valobservatörer eftersom regeringen inte hade fattat beslut om detta i tid. Inga sekunderingar har skett till valobservansinsatser som bedrivits av övriga organisationer (Organisation for American States och The Carter Center) bland annat eftersom det under pandemin har funnits stora oklarheter om, hur och när insatserna skulle genomföras.

Sekunderingar uppdelat per prestation		2020	2019	2018
Sekunderingar till EU:s fredsinsatser	Antal rekryteringsprojekt	24	48	69
	Antal antagna	11 (6 kvinnor, 5 män)	33 (18 kvinnor, 15 män)	18 (13 kvinnor, 5 män)
	Antal årsarbetskrafter	47 (26 kvinnor, 21 män)	41 (23 kvinnor, 18 män)	38 (20 kvinnor, 18 män)
Sekunderingar till EU:s valobservansinsatser	Antal sekunderade	1 (0 kvinnor, 1 man)	22 (14 kvinnor, 8 män)	31 (19 kvinnor, 12 män)
	Sekunderingar till OSSE:s fredsinsatser	Antal rekryteringsprojekt	12	10
	Antal antagna	6 (5 kvinnor, 1 man)	4 (2 kvinnor, 2 män)	17 (7 kvinnor, 10 män)
	Antal årsarbetskrafter	15 (6 kvinnor, 9 män)	19 (6 kvinnor, 13 män)	8 (2 kvinnor, 6 män)
Sekunderingar till OSSE:s valobservansinsatser	Antal sekunderade	33 (17 kvinnor, 16 män)	182 (81 kvinnor, 101 män)	118 (50 kvinnor, 68 män)
	Sekunderingar till FN:s fredsinsatser	Antal rekryteringsprojekt	9	9
	Antal antagna	7 (5 kvinnor, 2 män)	7 (3 kvinnor, 4 män)	4 (3 kvinnor, 1 man)
	Antal årsarbetskrafter	8 (4 kvinnor, 4 män)	12 (7 kvinnor, 5 män)	14 (10 kvinnor, 4 män)
Sekunderingar till övriga fredsinsatser	Antal rekryteringsprojekt	1	1	6
	Antal antagna	1 (1 kvinna)	0	10 (5 kvinnor, 5 män)
	Antal årsarbetskrafter	1 (1 kvinna)	5 (2,5 kvinnor, 2,5 män)	9 (3 kvinnor, 6 män)
Sekunderingar till övriga valobservansinsatser	Antal sekunderade	0	4 (4 män)	0

Tabell 3 redovisar antalet rekryteringsprojekt, antagna personer samt årsarbetskrafter till fredsinsatser som leds av EU, FN, OSSE och övriga organisationer. Tabellen visar också antalet antagna till valobservansinsatser som leds av EU, OSSE och övriga organisationer (Organisation for American States och The Carter Center). För valobservansinsatser redovisas endast antalet sekunderade observatörer per organisation, då antalet årsarbetskrafter är för lågt för att det ska vara meningsfullt att redovisa.

Kostnadsredovisning

Kostnaderna och intäkterna för verksamhetsområdet personalförsörjning till internationella insatser framgår av tabell 4. Tabellen visar att kostnaderna har minskat i jämförelse med tidigare år, vilket bland annat beror på att antalet årsarbetskrafter till fredsinsatser har minskat något. Myndighetens lönekostnader och resekostnader för valobservatörer har också minskat på grund av den rådande situationen under pandemin. Myndigheten har heller inte betalat kostnader för lokaler och annan administration för observatörsinsatsen Temporary International Presence in Hebron (TIPH) i Palestina som stängdes ned under 2019. Tidigare år har FBA betalat en relativt substantiell avgift varje år.

Kostnader och intäkter	2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Intäkter av anslag	130 303	132 447	130 185
Övrigt	210	1 050	6 100
Kostnader totalt	130 512	133 497	136 286

Tabell 4 redovisar FBA:s kostnader och intäkter för verksamhetsområdet personalförsörjning till internationella insatser.

Tabell 5 visar kostnaderna uppdelat på samtliga prestationer och typ av kostnad inom verksamhetsområdet. Kostnaderna för myndighetens personalbidrag till EU är fortsatt störst och har till skillnad från personalbidrag till FN, OSSE och övriga organisationer också ökat sedan föregående år. Detta beror som tidigare nämnts, på att ett stort antal rekryteringar till EU gjordes mot slutet av 2019 vilka fick genomslag som helårstjänster först 2020. För sekunderingar till EU har FBA heller inte sett några uppsägningar relaterade till coronapandemin. Detta i kombination med möjligheten att förlänga kontrakt i större utsträckning än vanligt har inneburit att FBA till stora delar även kunnat undvika det glapp som ibland uppstår mellan rekryteringar.

Typ av kostnad och prestation		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Personalbidrag till EU	Förvaltningskostnader	10 433	7 260	7 922
	Verksamhetskostnader	60 248	54 110	47 558
	Kostnader totalt	70 681	61 370	55 480
Personalbidrag till FN	Förvaltningskostnader	2 701	3 903	3 875
	Verksamhetskostnader	18 020	18 445	24 339
	Kostnader totalt	20 720	22 348	28 214
Personalbidrag till OSSE	Förvaltningskostnader	3 666	3 488	3 432
	Verksamhetskostnader	23 009	27 631	16 212
	Kostnader totalt	26 675	31 120	19 644
Personalbidrag till övriga	Förvaltningskostnader	187	1 032	1 721
	Verksamhetskostnader	1 460	5 776	18 461
	Kostnader totalt	1 647	6 807	20 182
Verksamhetsutveckling och kunskapsuppbyggnad, personalbidrag	Förvaltningskostnader	9 992	10 728	11 138
	Verksamhetskostnader	796	1 125	1 628
	Kostnader totalt	10 788	11 853	12 766

Tabell 5 redovisar FBA:s kostnader för prestationer inom verksamhetsområdet personalförsörjning till internationella insatser.

Efter denna redovisning av de sammanlagda prestationerna inom verksamhetsområdet följer nu exempel på verksamhet och resultat inom prestationerna personalförsörjning till EU, OSSE respektive FN.

Personalbidrag till chefspositioner inom EU och OSSE

FBA fastställde inför 2020 ett tvåårigt utvecklingsmål som går ut på att öka antalet sekunderingar till chefs- och insatsledningstjänster inom EU och OSSE i linje med regeringens strategi för internationell civil krishantering och fredsfrämjande, och ambition att kunna påverka insatsernas mål- och mandatuppfyllelse i så stor utsträckning som möjligt. Som ett led i arbetet mot målet har myndigheten under året genomfört en kartläggning i syfte att få en nulägesbild över FBA:s sekunderingar till chefspositioner inom EU och OSSE.

Kartläggningen visar att FBA hittills har lyckats relativt väl med chefsrekryteringar till EU:s fredsinsatser i jämförelse med andra svenska myndigheter. I juli 2020 stod FBA för fem av sju svenska chefssekunderingar. Samtidigt kan konstateras att Sverige har förhållandevis få chefstjänster i jämförelse med andra medlemsländer. Vad gäller de chefstjänster som återfinns inom ramen för FBA:s kunskapsområden har Sverige 5 av de totalt 51 chefstjänsterna inom EU:s civila insatser (vilket motsvarar 10 procent). Detta är ett något lägre antal chefstjänster än Tyskland, Finland och Danmark som är de länder som har störst personalbidrag till chefstjänster i EU. Värt att notera är att det handlar om en mindre numerär, vilket gör att varje tjänst har relativt stor påverkan på respektive lands procentandel. Av de fem chefstjänster som FBA sekunderade till under 2020 var tre kvinnor och två män, vilket innebär att myndigheten har uppnått en förhållandevis jämn könsbalans på chefsrekryteringar.

Kartläggningen visar vidare att FBA även lyckats relativt väl med chefsrekryteringar till OSSE. För att säkerställa relevans avgränsades kartläggningen till att endast omfatta sekunderingar till de insatser och institutioner som är prioriterade, nämligen OSSE:s observatörsinsats i Ukraina (SMM), sekretariatet i Wien samt kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) i Warszawa. Procentuellt stod chefstjänsterna för 18 procent av FBA:s totala personalbidrag till OSSE SMM i juni 2020, vilket enligt FBA:s bedömning kan anses vara en rimlig andel i jämförelse med andra länder. Sverige bidrar med tre chefer till insatsen varav två sekunderas av FBA och samtliga är män. Att öka numerären av chefstjänster bör inte vara en målsättning inom OSSE SMM eftersom både Sverige och FBA har många chefer i förhållande till Sveriges totala personalbidrag till insatsen. Inom SMM kan det finnas anledning att undersöka hur FBA kan bidra med fler kvinnliga kandidater till chefstjänster. Vad gäller OSSE-sekretariatet och ODIHR har FBA och Sverige inga sekunderade chefer. En anledning är att majoriteten av cheferna kontrakteras direkt av OSSE. Vidare är bara några få av de chefstjänster som sekunderas av medlemsländer relevanta för FBA. En generell ambitionsökning av antal chefstjänster inom nämnda institutioner bedöms därför inte vara meningsfullt.

Personalbidrag till OSSE:s valobservationsinsats i Kirgizistan

Efter en inbjudan från de nationella myndigheterna beslutade OSSE att genomföra en begränsad valobservationsinsats för att övervaka parlamentsvalet i Kirgizistan den 4 oktober. OSSE hade ursprungligen begärt att 350 korttidsobservatörer (STO) skulle sekunderas till insatsen, men på grund av coronapandemins resebegränsningar valde OSSE, precis som för majoriteten av alla valobservationsinsatser under 2020, att inte inkludera några STO. Detta innebar att insatsen begränsades till att omfatta ett team med 13 experter baserade i Bishkek och 18 långtidsobservatörer (LTO) som placerades ut i olika delar av landet.

FBA utbildade och sekunderade tre LTO till insatsen, varav två män och en kvinna. De svenska LTO:erna var stationerade i städerna Bishkek, Talas och Kara Kol och arbetade under en dryg månad med att observera och rapportera om den politiska kampanjen, demonstrationer samt valmyndighetens förberedelser och genomförande av valet. Observatörerna intervjuade bland annat en lång rad aktörer i syfte att få en mer nyanserad bild av befolkningens förtroende för möjligheten att hålla fria och rättvisa val.

På grund av avsaknaden av STO:er gjordes ingen systematisk genomgång av hur röstning och rösträkning gått till under valdagen. Däremot kunde LTO:erna rapportera att parlamentsvalet hållits i linje med gjorda OSSE-åtaganden och andra internationella förpliktelser vad gäller till exempel väljarregistrering och valrelaterad lagstiftning. OSSE:s officiella valobservationsrapport, som FBA:s valobservatörer bidrog till, konstaterar att parlamentsvalet i Kirgizistan ägde rum med en förbättrad lagstiftning jämfört med tidigare val och att grundläggande fri- och rättigheter respekterades överlag. Valkampanjen var i stora drag konkurrenskraftig och kandidaterna kunde bedriva sin verksamhet relativt fritt. Förekomsten av röstköp rapporteras dock som ett missförhållande. Dessutom förelåg en total brist på kritisk rapportering i media, vilket minskade kvaliteten och mångfalden av tillgänglig information. Valprocessen bedömdes i allmänhet som transparent och väl administrerad, även om de hälsorelaterade restriktioner som satts upp till följd av pandemin inte alltid följdes under valdagen.

Personalbidrag till FN:s freds- och utvecklingsrådgivarfunktion

FBA har under året sekunderat fyra freds- och utvecklingsrådgivare till Joint Programme for Building National Capacities for Conflict, ett gemensamt program under FN:s utvecklingsprogram (UNDP) och FN:s avdelning för politiska och fredsbyggande frågor (DPPA). De sekunderade freds- och utvecklingsrådgivarna arbetade under 2020 vid FN:s landkontor i Filipinerna, Myanmar, Colombia respektive Liberia. Totalt finns för närvarande över 50 freds- och utvecklingsrådgivare över hela världen, och efterfrågan på dessa har ökat avsevärt under de senaste åren.

FN:s syfte med UNDP/DPPA Joint Programme är att stärka nationell och lokal kapacitet att arbeta konfliktförebyggande. En viktig indikation på att programmet varit framgångsrikt är att FN:s generalsekreterare har lyft fram det som en modell för hur konfliktförebyggande arbete ska bedrivas, särskilt i relation till FN:s landkontor. Sverige är, främst genom Sidas bidrag, en av de större givarna och därmed viktig för de långsiktiga resultat som programmet har möjlighet att uppnå. I sin roll som freds- och utvecklingsrådgivare fungerar de sekunderade som rådgivare i konfliktfrågor och erbjuder strategisk vägledning för genomförandet av konfliktförebyggande och fredsbyggande initiativ i dialog med nationella partners.

I Colombia har till exempel FBA:s utsända freds- och utvecklingsrådgivare under året bidragit med stöd till utformning av projektförslag som implementeras av såväl FN-organ som civilsamhället. Ett av projekten handlade om framtagande av ett index för god samhällsstyrning i de mest konflikt-drabbade områdena i landet och ett annat undersökte hur befolkningen uppfattar genomförandet av fredsavtalet i samma regioner. Ytterligare ett exempel är att FBA:s sekunderade genomförde en analys av de förväntningar som skapades av vapenvilan som förklarades av gerillagruppen Das Ejército de Liberación Nacional (ELN) samt bidrog med input till generalsekreterarens rapport om FN:s verifikationsuppdrag i Colombia.

Utöver myndighetens personalbidrag till programmet har FBA under en längre tid även genomfört introduktionsutbildningar för freds- och utvecklingsrådgivare i samarbete med FN. Utbildningen behandlar olika teman som till exempel konfliktanalys, dialog och medling och metoder för

inkluderande fredsprocesser. Kursen genomförs efter behov, men i regel en till två gånger per år, och syftar till att både höja deltagarnas kapacitet och att skapa tillfälle för utbyte och dialog. I februari 2020 genomfördes en introduktionsutbildning på plats vid FN-högkvarteret i New York med totalt 18 deltagare (varav 11 kvinnor och 7 män), medan höstens utbildning genomfördes digitalt och med totalt 24 deltagare (12 kvinnor och 12 män).

FBA bedömer sammantaget att myndighetens insats, som innehåller en kombination av sekunderingar och utbildningsinsatser, har bidragit till att stärka förutsättningarna för att målet och intentionen med UNDP/DPPA Joint Programme kan uppfyllas på sikt, och mer generellt att FN-systemet genom landkontoren får ökad kapacitet att förebygga väpnad konflikt och stödja inkluderande fredsprocesser.

FBA/Peter Bülund

FBA genomförde två kurser i skydd mot risker i konfliktområden under 2020.

Utbildning och övning

Övergripande resultat och verksamhetsutveckling

FBA ska i enlighet med myndighetens instruktion bedriva utbildning och övning för att förbereda svensk och utländsk personal för deltagande i internationella fredsinsatser samt annat arbete inom internationell fredsfrämjande verksamhet. FBA ska också tillsammans med Sida implementera strategin för hållbar fred, vars övergripande mål är att bidra till förbättrat förebyggande av väpnad konflikt, effektiv konfliktlösning, hållbar freds- och statsbyggnad, ökad mänsklig säkerhet i sviktande och konflikttrabbade stater, samt stärkt inflytande för kvinnor och för unga, barn och andra exkluderade grupper i dessa situationer. Inom verksamhetsområdet genomför FBA framför allt olika typer av utbildningar. Övningar och civil-militär samverkan utgör en integrerad del i flera utbildningar, även om myndigheten inte har arrangerat någon formell civil-militär övning under året.

FBA:s mål med verksamhetsområdet på några års sikt är stärkt kapacitet hos individer och organisationer att bedriva och utveckla fredsfrämjande verksamhet. För att uppnå detta mål strävar myndigheten efter att genomföra målgruppsanpassade och jämställdhetsintegrerade utbildningar och övningar som utgår från aktuell kunskap, myndighetens pedagogiska profil och koncept för bärkraftig kunskapsuppbyggnad.

FBA gör bedömningen att myndigheten har kommit relativt långt i arbetet med att målgruppsanpassa myndighetens utbildningar. Generella utbildningskoncept skräddarsys numera alltid för en särskild funktion (till exempel jämställdhetsrådgivare) alternativt en särskild organisation och kontext.

Under 2020 har FBA, på grund av coronapandemin, till stora delar ställt om utbildningsverksamheten till digitalt genomförande. Eftersom digitala utbildningar visat sig vara svåra att ta till sig i ett alltför koncentrerat format har till exempel flera av myndighetens veckokurser istället genomförts modulärt med återkommande utbildningstillfällen under en period på två till sex månader. Flera av dessa utbildningar påbörjades först under hösten och avslutas inte förrän 2021, vilket har påverkat såväl resursplanering som det ekonomiska utfallet för 2020.

I flera fall har den digitala omställningen inneburit att deltagare kunnat applicera sitt lärande på nya sätt, ofta integrerat i den egna arbetsvardagen, snarare än vid ett och samma utbildningstillfälle. Det har därmed varit möjligt för FBA att följa deltagarnas lärande och skapa långsiktiga nätverk för erfarenhetsutbyte. Utbildningsdeltagarna har genom det digitala upplägget också fått möjlighet att i större utsträckning själva bestämma över hur och när de ska ta till sig kunskapen, vilket enligt FBA:s bedömning har stärkt förutsättningarna för ett mer individanpassat lärande med potential att på sikt påverka beteenden och kunskap inom de organisationer som deltagarna verkar i. I den digitala versionen av FBA:s globala utbildning i säkerhetssektorreform har till exempel ett system med handlingsplaner introducerats. Detta innebär att deltagarna själva skriver en enkel handlingsplan om vilken förändring de vill uppnå i sina organisationer baserat på den kunskap och färdigheter som de får genom utbildningen. Handlingsplanen följs sedan upp under utbildningens gång och när den avslutas efter sex månader är förhoppningen att deltagarna både har hunnit lära och applicera sina kunskaper, jämfört med tidigare då deltagarna i första hand hunnit öka sin kunskap efter avslutad kurs.

Den digitala omställningen har också inneburit att myndigheten har kunnat nå ut till fler och delvis andra målgrupper jämfört med tidigare. FBA bedömer att fler deltagare som vanligtvis inte har råd med en hög kursavgift eller är kvalificerade för ett stipendium, kunnat delta eftersom myndigheten sänkte avgiften för digitala utbildningar. Därtill har de som av familjescäl inte har möjlighet att resa i någon större utsträckning kunnat delta digitalt.

En tydlig utmaning har varit mottagarnas kapacitet att delta i digitala utbildningar, något som varierat och delvis legat på en låg nivå. Ibland har det helt enkelt inte funnits resurser hos mottagaren att genomföra verksamheten online och emellanåt har det uppstått problem på grund av bristande internetuppkoppling. Det har också tagit tid att övertyga och påverka vissa partners om värdet av digital verksamhet. Samtidigt som det finns många vinster med digitala utbildningar är det också tydligt enligt FBA:s bedömning att bristen på fysiska personliga möten påverkar de resultat som myndigheten kan uppnå. En viktig faktor är att det är svårare att skapa en förtroendefull relation mellan FBA och deltagare då verksamheten helt eller delvis sker online. Detta gäller särskilt den utbildningsverksamhet som avser känsliga och potentiellt svåra frågor, som till exempel dialog och medling då olika etniska grupper involveras.

Upplägget på myndighetens digitala utbildningar har designats för att optimera den pedagogiska ansatsen, vilket har föranlett ett intensivt arbete att utveckla innovativa utbildningsmoment som kan skapa mervärde. Detta har i sin tur inneburit ett ökat behov av att integrera videofilmer i utbildningarna, ta fram nya metoder och utveckla övningar som kan genomföras online eller inför nästa utbildningstillfälle. Andra, mer praktiska, utmaningar har handlat om att hantera det faktum att deltagare ibland befunnit sig i olika tidszoner. Det har också blivit tydligt att koncentrationsförmågan online för de allra flesta är begränsad till max en halvdag i taget och antalet deltagare behöver anpassas utifrån utbildningens målsättningar. De rollspel som myndigheten ofta använder sig av vid utbildningar i fysiskt format är exempel på moment som är utmanande att genomföra digitalt. Antalet kursledare och facilitatorer behöver också ofta utökas när utbildningen sker online.

Även om den digitala omställningen har varit tidskrävande bedömer myndigheten att det varit välinvesterad tid. Myndighetens förmåga att genomföra digitala utbildningar har stärkts avsevärt på kort tid och flera aspekter av digitalt lärande kommer att vara fortsatt relevanta även när coronapandemin är över. Möjligheten för FBA att följa deltagarnas lärande över tid samt att deltagarna ges möjlighet att applicera kunskaper och färdigheter under utbildningens gång är några exempel på inslag som förväntas ha positiv inverkan på myndighetens förmåga att uppnå långsiktigt hållbara resultat framöver.

På uppdrag av EU:s arbetsgrupp för civila utbildningar (EUCTG) har FBA under året också genomfört ett antal analyser av utbildningsbehov inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Arbetet har genomförts i samverkan med andra myndigheter och utbildningsinstitut och FBA har bidragit till behovsanalyser inom säkerhetssektorreform, kvinnor, fred och säkerhet samt ledarskap. Rekommendationerna har presenterats för övriga medlemmar i EUCTG och förväntas på sikt kunna leda till mer behovsanpassade utbildningar för EU:s medlemsstater.

Antal utbildningar och övningar

Tabell 6 visar att det totala antalet utbildningar och övningar respektive antalet deltagare har minskat jämfört med 2019. Den främsta anledningen är att omställningen till digitala format tagit mycket tid i anspråk samtidigt som de digitala utbildningar som genomförts i genomsnitt sträcker sig över en längre tidsperiod. Vissa utbildningar avslutas därmed inte förrän nästa år. FBA hann genomföra vissa utbildningar fysiskt innan pandemin bröt ut, men 53 procent av alla utbildningar inom verksamhetsområdet har genomförts online. Det genomsnittliga deltagarantalet har ökat markant sedan föregående år i och med den digitala omställningen, och andelen deltagande kvinnor har ökat.

Utbildningar	2020	2019	2018
Totalt antal utbildningar varav...	45	74	90
globala kurser	4	5	3
riktade kurser	18	18	30
utbildningsprogram	0	0	1
insats- och fältförberedande utbildningar	21	51	56
Av dessa bedrevs följande i digitalt format	24	*	*
Totalt antal deltagare	764	768	1317
Genomsnitt antal deltagare per utbildning	17	10	15
Andel deltagare kvinnor/män/övriga i procent	58/35/8	50/48/2	51/38/11

Tabell 6 redovisar det totala antalet utbildningar som FBA har genomfört samt könsfördelning bland deltagare i procent. Övrigt-kategorin inkluderar deltagare som inte uppgivit kön, eller där uppgift om kön av annan anledning saknas (avrundat till heltal).

*Antalet utbildningar som bedrevs i digitalt format redovisas endast för 2020. Tidigare år har i princip samtliga utbildningar genomförts i fysiskt format.

Anledningen till att antalet insats- och fältförberedande utbildningar har minskat betydligt sedan föregående år är att få nya sekunderingar tillsattes under 2020 och därmed bedrevs även färre obligatoriska insatsförberedande utbildningar. Personalresurser som normalt sett arbetar med sådana utbildningar har istället nyttjats till att vidareutveckla utbildningskoncept och höja den interna kompetensen om digitala utbildningsmetoder.

Kostnadsredovisning

Kostnaderna och intäkterna för verksamhetsområdet utbildning och övning framgår av tabell 7. Tabellen visar en tydlig minskning av kostnaderna jämfört med tidigare år. Den främsta anledningen är att verksamhetskostnaderna för FBA:s utbildningar har minskat i samband med omställningen till digitala format. Stora delar av verksamhetskostnaderna för en utbildning utgörs i normalfallet av resor, logi och eventuella övriga lokalkostnader. Under 2020 har förvaltningskostnaderna för utbildningsverksamheten legat på ungefär samma nivå som tidigare. Samtidigt har antalet utbildningar minskat, vilket inneburit att arbetsinsatsen för att planera, genomföra och följa upp varje enskild utbildning har varit särskilt intensiv i omställningen till digitala format. Den största andelen av kostnaden för en utbildning 2020 har bestått av kostnader för personal och till del även innefattat kostnader för licenser till nödvändiga IT-stöd.

Kostnader och intäkter	2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Intäkter av anslag	40 968	47 319	46 086
Övrigt	553	1 167	6 908
Kostnader totalt	41 521	48 487	52 933

Tabell 7 redovisar FBA:s kostnader och intäkter för verksamhetsområdet utbildning och övning.

Samtidigt som kostnaderna för utbildningar har sjunkit under året som en följd av en digitaliserad verksamhet och minskade kostnader för resor med mera, har även intäkterna från kursavgifter minskat. Detta är en konsekvens av att FBA beslutat att ta ut en lägre kursavgift för digitala utbildningar jämfört med fysiska utbildningar. Stipendier har fortsatt kunnat erbjudas dem som inte har råd att stå för kostnaden, men även dessa har minskat i omfattning på grund av den lägre kursavgiften.

Tabell 8 visar kostnaderna uppdelat på samtliga prestationer och typ av kostnad inom verksamhetsområdet. Av tabellen framgår att förvaltningskostnaderna har ökat för utbildningar inom flera områden såsom till exempel observation, konfliktförebyggande och konfliktlösning samt ledarskap och politisk rådgivning. Detta kan härledas till omställningen av utbildningarna till digitalt format, vilken var mycket personalintensiv. Samtidigt har verksamhetskostnaderna (bestående av resor, logi och andra lokalkostnader) minskat för utbildningar i merparten av områdena. Den relativt stora kostnadsminskningen inom området verksamhetsutveckling och kunskapsuppbyggnad beror delvis på att myndigheten genomförde färre insatsförberedande utbildningar och delvis på att vissa personalresurser flyttades till andra verksamhetsområden med tillfälliga resursbehov.

Prestation och typ av kostnad		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Observation, konfliktförebyggande och konfliktlösning, utb	Förvaltningskostnader	5 205	2 897	3 006
	Verksamhetskostnader	524	1 826	1 454
	Kostnader totalt	5 730	4 723	4 460
Rättstatsuppbyggnad, mänskliga rättigheter och stöd till val, utb	Förvaltningskostnader	910	1 482	978
	Verksamhetskostnader	248	724	803
	Kostnader totalt	1 159	2 206	1 781
Avväpning, demobilisering och återanpassning av f.d. kombattanter, utb	Förvaltningskostnader	2 921	3 260	2 095
	Verksamhetskostnader	349	2 474	1 754
	Kostnader totalt	3 271	5 734	3 850
Säkerhetssektorreform, utb	Förvaltningskostnader	2 230	1 975	1 950
	Verksamhetskostnader	545	263	497
	Kostnader totalt	2 775	2 237	2 447
Kvinnor, fred och säkerhet, utb	Förvaltningskostnader	4 967	4 361	3 472
	Verksamhetskostnader	185	606	1 072
	Kostnader totalt	5 151	4 967	4 544
Säkerhet i fält, utb	Förvaltningskostnader	2 455	2 022	2 212
	Verksamhetskostnader	1 339	2 150	2 477
	Kostnader totalt	3 794	4 172	4 690
Multifunktionell ledning och samverkan, utb	Förvaltningskostnader	1 332	2 226	7 111
	Verksamhetskostnader	1 139	1 813	7 616
	Kostnader totalt	2 470	4 039	14 728

Prestation och typ av kostnad		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Ledarskap och politisk rådgivning, utb	Förvaltningskostnader	5 122	3 070	1 742
	Verksamhetskostnader	390	1 081	660
	Kostnader totalt	5 512	4 151	2 402
Verksamhetsutveckling och kunskapsuppbyggnad, utb	Förvaltningskostnader	11 052	15 127	12 981
	Verksamhetskostnader	606	1 132	1 111
	Kostnader totalt	11 658	16 259	14 092

Tabell 8 redovisar FBA:s kostnader för prestationer inom verksamhetsområdet utbildning och övning.

Efter denna redovisning av de sammanlagda prestationerna inom verksamhetsområdet följer nu exempel på verksamhet och resultat inom prestationerna utbildningar i ledarskap och politisk rådgivning, kvinnor, fred och säkerhet respektive rättstatsbyggnad, mänskliga rättigheter och stöd till val.

Stöd till ledarskapsutveckling inom EU:s civila insatser

FBA har under året genomfört ledarskapsutbildningar som riktat sig till chefer inom EU:s civila insatser. Den övergripande målsättningen med arbetet är ytterst att bidra till ett välfungerande ledarskap i EU:s civila insatser som i sin tur väntas leda till effektivare mål- och mandatimplementering. Detta antar FBA kan ske genom att EU prioriterar och stärker ledarskapsförmågan som en avgörande komponent för att uppnå hållbara resultat i insatserna. Planeringsenheten vid EU:s utrikestjänst (CPCC) behöver också stärka sin institutionella kapacitet att arbeta såväl strategiskt som operativt med att utveckla ledarskap inom insatserna.

Innan sommaren arbetade FBA fram ett erbjudande om ledarskapsstöd som skickades ut av EU:s tillförordnade chef för de civila insatserna. Erbjudandet omfattade ledarskapsstöd till enhetschefer och avdelningschefer respektive hela ledningsgrupper i insatserna samt individuell coaching. På grund av coronapandemin fanns ingen möjlighet att genomföra fysiska möten, utan samtliga program genomfördes digitalt. Gensvaret var stort och fick till följd att FBA hittills genomfört 16 utbildningsmoduler under 2020 för chefer inom EU:s civila insatser. Programmen pågår i cirka ett halvår vardera. Ett program påbörjades i juli med avslut i december, medan övriga program påbörjades senare och avslutas först 2021. Antalet deltagare för samtliga program uppgick totalt till 49 personer (12 kvinnor och 37 män), vilket speglar könsfördelningen i insatserna.

En första utvärdering gällande resultaten från stödet till EUAM Ukraina som påbörjades i juli kommer att redovisas först under våren 2021. I samband med programmets avslutande modul fördes dock en första utforskande dialog med utgångspunkt i en skriftlig insamling av lärdomar där deltagarna ombads redogöra för utvecklingen av det egna ledarskapet. I svaren lyftes särskilt insikter om aktivt lyssnande, att ge och få feedback, delegera ansvar och arbetsuppgifter samt vikten av reflektion, att främja jämställdhet och att uppmärksamma omedveten diskriminering.

Deltagarna uppskattade särskilt att programmet kunde genomföras online och att FBA involverade det högsta ledarskapet inom insatsen och på så sätt förankrade ledarskapsstödet utplåg och innehåll. Potentiella områden för utveckling och fördjupning som angavs var ytterligare tid för praktisk applicering, problemlösning och diskussion kring utmaningar som chefer möter i sin roll samt ett utökat teoretiskt avsnitt för att skapa djupare förståelse.

FBA har parallellt med det konkreta ledarskapsstödet till EU:s insatser deltagit i den arbetsgrupp för ledarskap som initierades av EU:s kommitté för de civilrättsliga aspekterna av krishantering och leds av tyska Zentrum für Internationale Friedenseinsätze (ZIF). I avsaknad av en existerande policy om ledarskap för EU:s insatser har arbetsgruppen arbetat fram ett ramverk som består av ett förslag till ledarskapspolicy respektive förhållningssätt till ledarskapsutveckling. Ramverket är baserat på policydokument som är hämtade från andra delar av EU och även FN, och kan förhoppningsvis utgöra en grund för framtida utveckling av en gemensam syn på ledarskap inom EU:s utrikestjänst. Detta kan i sin tur öka förutsättningarna för EU att ta ägarskap för frågan. FBA har också fått positivt gensvar på förslaget om en placering av en strategisk sekundering på högsta nivå inom CPCC som väntas få i uppdrag att leda arbetet med ledarskapsutveckling utifrån arbetsgruppens förslag.

Global utbildning för jämställdhetsrådgivare

FBA:s globala utbildning för jämställdhetsrådgivare syftar till att ge deltagare kunskap, verktyg och färdigheter för att effektivt kunna stödja jämställdhetsintegrering i en internationell fredsinsats. Utbildningen har genomförts årligen på Sandö sedan 2014 och dess huvudsakliga innehåll och syfte har varit detsamma, medan utbildningsinnehållet har genomgått smärre justeringar över tid.

I början av 2020 färdigställde FBA en intern utvärdering av samtliga sex genomförda utbildningar med syftet att sammanställa resultat och lärdomar samt dra slutsatser om hur utbildningen kan utvecklas för framtiden. Bland annat konstaterades att två tredjedelar av de som har gått jämställdhetsrådgivarkursen sedan 2014 haft en position som uttryckligen kan kopplas till jämställdhet, varav majoriteten var fokuspunkter för jämställdhetsarbete. Andelen deltagare som arbetar i en fredsinsats när de går kursen (en tredjedel) har minskat de senaste åren till förmån för deltagare från framför allt nationella myndigheter och organisationers högkvarter. En anledning till detta är ett ökat antal deltagare med koppling till FBA:s verksamhet inom bilateralt utvecklingssamarbete. Några av rapportens rekommendationer var att öka andelen jämställdhetsrådgivare, att diversifiera den geografiska representationen samt att öka andelen män bland deltagarna.

Utvärderingen visade att deltagarna överlag har varit nöjda med kursplanen, och att majoriteten ansett att läromålen uppnåtts i stor eller mycket stort omfattning. Några insikter som majoriteten av deltagarna fått med sig är kunskap om ett verktyg för genusanalys, metoder för att hantera motstånd samt vikten av att ge råd och stöd till kollegor. Samtidigt efterfrågade deltagare fördjupning om vissa verktyg och det finns en tydlig önskan om ytterligare uppföljning och stöd från mentorerna.

Baserat på utvärderingens rekommendationer påbörjade FBA ett arbete med att revidera kursupplägg och urvalskriterier för deltagande. Detta sammanföll med utbrottet av coronapandemin, vilket tvingade myndigheten att ställa om utbildningen till ett digitalt format under 2020. Det anpassade kursformatet bestod av sex utbildningsmoduler som genomfördes under 12 veckor med avslutning i december. Därtill erbjöds varje deltagare tre individuella coachningstillfällen med sin mentor.

Att kursen löpte över tid och kombinerade verktyg och färdigheter med omedelbar praktisk tillämpning gjorde att lärandet förankrades i deltagarnas vardagliga arbete på ett sätt som inte varit möjligt tidigare. Detta ledde i sin tur till omedelbara resultat. Givet deltagarnas goda förkunskaper och det faktum att det digitala upplägget gav mindre utrymme för möten i helgrupp, bortprioriterades en session om det konceptuella ramverket med tanken att väva in detta kontinuerligt under kursens gång. Detta visade sig inte fungera som tänkt och kursteamet erbjöd därför en extra session. Framtida kurser kommer att säkerställa ett gemensamt konceptuellt ramverk.

Global utbildning i rättsstatsuppbyggnad

FBA:s nya globala utbildning i rättsstatsuppbyggnad genomfördes för första gången 2019. Under 2020 ställdes kursen om till online-format och genomfördes under lite drygt en månads tid genom sex moduler där varje vecka omfattade ett nytt delområde. Syftet var att precis som föregående år erbjuda möjlighet för deltagarna att utifrån sina egna kontexter analysera samband mellan bristande rättsstatlighet och konflikt samt analysera hur stärkande av rättsstatlighet kan förebygga konflikt och bidra till hållbar fred. Deltagarna bestod av nationella och internationella experter i Irak, Liberia, Myanmar och Ukraina, i samtliga fall länder där FBA även genomför bilateralt utvecklingssamarbete. Av totalt 24 deltagare var 11 män och 13 kvinnor, vilket kan jämföras med 2019 års kurs där 15 var män och 9 kvinnor.

Ett noga urval av deltagare gjordes från vart och ett av länderna för att få en bredd av kunskap inom rättsstatsuppbyggnad, både från rättsvårdande institutioner och offentlig förvaltning. Deltagare delades in i så kallade landgrupper utifrån de länder där de verkar, med syftet att använda grupperna som nätverk att bygga vidare på efter utbildningen. Ett exempel på hur detta kan fungera var att deltagare från 2019 års utbildning från Liberia fick möjlighet att träffa deltagarna i 2020 års utbildning för erfarenhetsutbyte. I de fall som coronapandemin tillät kunde landgrupperna även ses fysiskt för gruppövningar i sina respektive länder. Deltagarna gavs också möjlighet till diskussioner och arbete i blandade grupper vilket gav dem inspiration och kunskap om erfarenheter från andra länder.

Överlag kunde FBA notera att det digitala formatet genererade hög närvaro och aktivt deltagande. Onlineformatet skapade förutsättningar för att inkorporera fler lärandemetoder i utbildningen och det var också lättare att få deltagarna att komma på lästa till varje seminarium eftersom de hade en hel veckas förberedelsestid. Andra viktiga inslag visade sig vara grupparbetet som möjliggjorde en fördjupad diskussion av det tematiska materialet i respektive landkontext. Via den utbildningsplattform som användes kunde deltagarna också ta del av ett bredare material utöver seminarierna, så som förinspelade presentationer, artiklar, podcasts etc. Samtidigt fanns det utmaningar med det digitala formatet, till exempel att anpassa övningar utifrån stämningen i gruppen. Det var också en utmaning att veta till vilken grad deltagarna tagit till sig kunskapen från föregående session och materialet på utbildningsplattformen.

En första enkätutvärdering som genomfördes direkt efter kursen visade att 31 procent av deltagarna bedömde den övergripande upplevelsen av kursen som "utmärkt", 46 procent som "mycket bra" och 23 procent som "bra". Samtliga deltagare tyckte att mer än 80 procent av kursinnehållet var direkt relevant för dem och indikerade att de skulle rekommendera kursen till andra. På frågan om alla deltagares möjlighet att delta i kursen indikerade deltagarna under onlinekursen 2020 nästan lika starkt att så var fallet som under kursen på Sandö 2019. Positivt för onlinekursen var också att den fick nästintill lika positiva svar som den fysiska kursen på Sandö 2019 vad gäller om kursen bidragit till värdefullt nätverkande. Vidare var åsikterna om vad som bäst bidragit till deltagarnas lärande relativt samstämmiga för både 2019 års kurs och onlinekursen 2020; de

allra flesta lyfte fram landgruppsarbeten och utbytet av erfarenheter mellan deltagare som mest lärorikt. Enkätundersökningen ger en indikation på de omedelbara resultaten efter kursen men de långsiktiga resultaten måste följas upp längre fram.

Ett positivt resultat av att bedriva kursen digitalt har varit att FBA:s utbildningsteam inte har behövt fokusera på logistik, bokning av resor och planering av aktiviteter som normalt sett genomförs kvällstid under en utbildningsvecka på Sandö. Dock innebar omställningen att mer tid behövde läggas på att sätta sig in i de olika digitala system och verktyg som användes. Överlag har ändå det faktum att de logistiska aspekterna uteblivit och omställningen till det digitala formatet gjort att myndigheten blivit mer resurseffektiv och snabbare kunnat ställa om inför nästa genomförande. För första gången prövar FBA därför en modell där nästkommande digitala utbildning i rättsstatsuppbyggnad genomförs redan i januari 2021, det vill säga cirka en månad efter att den senaste utbildningen avslutades.

FBA/ Sophia Wrede

FBA och PRIO anordnade en två-dagars workshop inom ramen för en forskning-policydialog i New York i januari 2020.

Forskning, policy- och metodutveckling

Övergripande resultat och verksamhetsutveckling

FBA ska i enlighet med myndighetens instruktion främja och bedriva erfarenhetshandling, forskning samt policy- och doktrinutveckling som syftar till ett effektivt genomförande av internationella fredsinsatser. Instruktionen anger vidare att myndigheten ska samordna arbetet inom International Forum for the Challenges of Peace Operations, förvalta och utveckla det digitala forskningsarkivet Fredsarkivet, samt efter beslut av regeringen kunna erbjuda stöd för medling och dialog i konfliktlösning. FBA ska också bidra till genomförandet av strategin för hållbar fred, vars övergripande mål är att bidra till förbättrat förebyggande av väpnad konflikt, effektiv konfliktlösning, hållbar freds- och statsbyggnad, ökad mänsklig säkerhet i sviktande och konfliktdrabbade stater, samt stärkt inflytande för kvinnor och för unga, barn och andra exkluderade grupper i dessa situationer. Den verksamhet som FBA bedriver inom verksamhetsområdet omfattar för detta ändamål bland annat fördelning av forskningsbidrag, rådgivning, konferenser, workshops och framställning av skriftliga publikationer.

FBA:s mål med verksamhetsområdet på några års sikt är att åstadkomma mer kunskapsbaserad och effektiv fredsfrämjande verksamhet. För att uppnå detta strävar myndigheten efter att tillhandahålla ett kvalitetssäkrat och tillgängligt policy- och metodstöd som används i centrala processer. FBA kan konstatera att resultaten inom detta verksamhetsområde är genuint svårbedömda eftersom verksamheten handlar mindre om den systematiska överföringen av kunskap, som i många sammanhang ligger utanför myndighetens kontroll. Skriftlig produktion är dessutom en trögrörlig process och det tar ofta flera år innan de långsiktiga resultaten potentiellt kan nås.

2020 har delvis präglats av tjugoförårsjubileet för FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Som en del av detta jubileum och myndighetens regleringsbrevsuppdrag att uppmärksamma detsamma, anordnade FBA, i samverkan med UN Women och Peace Research Institute Oslo (PRIO), en forskning-policydialog på temat New Insights on Women, Peace and Security for the Next Decade. Syftet med dialogen, som ägde rum i januari i New York, var att främja utbyte, kunskapsöverföring och dialog mellan de femtiotal forskare, beslutsfattare och praktiker som deltog. Samverkan med UN Women och PRIO bidrog till att identifiera relevanta praktiker och högt uppsatta chefer från hela FN-systemet samt skapade viktiga förutsättningar för konstruktiva och relevanta diskussioner. Under dialogen lyfte flertalet deltagare vikten av att skapa tillfällen för informationsdelning och kunskapsöverföring mellan forskare och praktiker, vilket de uppgav sällan eller aldrig sker. Som ett direkt resultat av dialogen publicerades en tematisk serie med research briefs i samarbete med UN Women och PRIO. Totalt publicerades åtta research briefs om kvinnor, fred och säkerhet författade av medlemmar i FBA:s forskarnätverk och deras kollegor. I likhet med tidigare var syftet med dessa att förmedla forskningsresultat och evidensbaserad kunskap på ett koncist och konkret sätt. Briefsen riktade sig främst till en initierad krets av forskare, beslutsfattare och praktiker som arbetar med kvinnor, fred och säkerhetsagendan och förväntas bland annat bidra till fortsatt diskussion om nya forskningsrön inom fältet.

Under året genomförde FBA även två digitala forskningsworkshops samt tre digitala forskning-policydialoger inom andra tematiska områden. Flertalet genomfördes i samarbete med myndighetens tematiska program eller med externa samarbetspartners. Nämnade workshops har

som syfte att främja och stärka högkvalitativ empirisk forskning inom områden med relevans för FBA:s verksamhet, genom att sammanföra forskare och i panelformat diskutera och ge feedback på pågående forskningsprojekt. Detta bedöms bland annat bidra till att kvalitetssäkra forskningsprocesser och resultat.

FBA har också fortsatt arbetet med att förvalta och utveckla det svenska medlingsnätverket för kvinnor under året. I juni stod FBA och UD värdar för det nordiska medlingsnätverkets digitala möte om hur arbetet med kvinnor, fred och säkerhet påverkas av coronapandemin. Vid mötet deltog, utöver de nordiska nätverket, en rad andra regionala medlingsnätverk för kvinnor, representanter från civilsamhället, EU och de nordiska utrikesministrarna. Vid mötet konstaterades bland annat att många kvinnor agerar fredsmedlare i sina samhällen och argumenterar för lösningar för hållbar fred, jämställdhet och social rättvisa under pandemin. Spridningen av viruset har samtidigt ökat kvinnors utsatthet, och kvinnoorganisationer motsätter sig de demokratiska inskränkningar som skett i flera länder under förevändningen att öka säkerheten.

Utöver att anordna årsmötet och genomföra annat påverkansarbete till stöd för kvinnors roll i fredsprocesser har medlingsnätverket enligt FBA:s bedömning bidragit till stärkt kapacitet inom dialog och medling hos kvinnor från konfliktdrabbade länder samt stärkta förutsättningar för deltagande i relevanta freds- och statsbyggandeprocesser. Nätverksmedlemmar har exempelvis engagerats direkt i dialogprocesser och kapacitetsstärkande insatser inom ramen för FBA:s bilaterala strategiuppdrag. Bland annat faciliterade en av nätverksmedlemmarna ett högnivåmöte som genomfördes av det maliska Försoningsministeriet. Mötets rekommendationer med bland annat krav på kvinnors deltagande i uppföljningsmekanismen till fredsavtalet (CSA) i Mali, resulterade i beslut om att parterna skulle nominera kvinnor som medlemmar i CSA. Detta gjordes också och vid slutet av året hade tio kvinnor deltagit i sitt första CSA-möte. Ett ytterligare resultat är att fredsprocessens högsta beslutande organ i följande session beslutade att öppna upp för kvinnors deltagande i enlighet med högnivåmötets rekommendationer.

I enlighet med myndighetens regleringsbrev har FBA också prioriterat Sudan inom ramen för strategin för hållbar fred. Myndigheten förberedde en insats i dialog med den svenska ambassaden i Khartoum som innebar att FBA skulle ge råd och stöd till ett antal jämställdhetsrådgivare inom sudanesiska ministerier och UN Women. Med anledning av coronapandemin och svårigheter för den tilltänkta målgruppen att komma på plats som planerat kunde dock inte insatsen genomföras. Möjligheten finns att återuppta arbetet under kommande år.

FBA har också arbetat med uppdraget i myndighetens regleringsbrev om riktade insatser till det Östliga partnerskapet genom att bland annat delta i två digitala panelmöten om att stärka offentliga institutioner och god samhällsstyrning. Deltagare var experter från de sex partnerländerna.

Vidare har FBA redovisat ett regleringsbrevsuppdrag i form av en utredning om möjligheten att skapa ett institutionaliserat arbetssätt för svenskt värdskap för dialogmöten och fredsprocesser. Uppdraget inkluderade även en redogörelse av liknande arbetssätt i Norge och Schweiz för att belysa lärdomar av ett institutionaliserat samarbete för värdskap. Rapporten har resulterat i ett uppdrag i regleringsbrevet för 2021 som anger att FBA ska stödja UD i genomförandet av värdskap för dialogmöten.

Kostnadsredovisning

Kostnaderna och intäkterna för verksamhetsområdet forskning, policy- och metodutveckling framgår av tabell 9. Tabellen visar att kostnaderna har minskat sedan föregående år. Detta beror främst på att konferenser och workshops behövt genomföras online under 2020, vilket har varit mindre kostnadskrävande.

Kostnader och intäkter	2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Intäkter av anslag	48 112	55 682	54 636
Övrigt	2 089	1 880	3 213
Kostnader totalt	50 201	57 562	57 849

Tabell 9 redovisar FBA:s kostnader och intäkter för verksamhetsområdet forskning, policy- och metodutveckling (varav transfereringar utgör 3 573 tkr inklusive återbetalningar).

I kostnaderna för verksamhetsområdet ingår transfereringar i form av forskningsbidrag som FBA delar ut till forskare som ingår i de internationella forskararbetsgrupper som myndigheten förvaltar. Dessa grupper består av drygt 130 framstående akademiker (57 procent kvinnor och 43 procent män) som är verksamma vid internationella universitet och andra välrenommerade institutioner. Inför utlysningen av 2020 års bidrag uppmuntrades särskilt ansökningar om finansiering av forskningsprojekt som kan bidra till att uppfylla målsättningarna i strategin för hållbar fred. För andra året i rad kunde forskarna även söka medel för forskningsworkshops som är ämnade att främja och stärka spridning av kunskap och forskning.

Årets utlysning av forskningsbidrag omfattade 3 948 tkr. I 2020 års totala budget för forskningsbidragen inkluderas återbetalda bidrag om totalt 372 tkr. Inom kategorin forskningsbidrag inkom 15 ansökningar. Totalt beviljades tio projekt varav fem var från kvinnliga och fem var från manliga sökanden. Detta kan jämföras med 2019 då 13 ansökningar beviljades finansiering för tolv projekt under ledning av nio kvinnor och tre män. För finansiering av forskningsworkshops inkom 2020 fem ansökningar. Av dessa beviljades tre finansiering, varav två kvinnliga och en manlig sökande, vilket kan jämföras med 2019 då FBA tog emot tre ansökningar för forskningsworkshops från tre kvinnliga sökande, varav alla tre beviljades finansiering eller delfinansiering.

Tabell 10 visar kostnaderna uppdelat på samtliga prestationer och typ av kostnad inom verksamhetsområdet. I linje med de totala kostnaderna för verksamhetsområdet minskade kostnaderna för samtliga prestationer utom inom området avväpning, demobilisering och återanpassning av f.d. kombattanter respektive kvinnor fred och säkerhet (inklusive unga, fred och säkerhet), vilka har ökat något sedan föregående år. Detta har sin förklaring i särskilda satsningar som gjordes inom just dessa områden under året. Inom området observation, konfliktförebyggande och konfliktlösning noteras en större kostnadsminskning, vilket bland annat beror på inställda eller digitalt genomförda aktiviteter tillsammans med FN, och på minskade kostnader för resor för medlemmar i medlingsnätverket för kvinnor.

Prestation och typ av kostnad		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Observation, konfliktförebyggande och konfliktlösning, utb	Förvaltningskostnader	4 003	5 487	4 025
	Verksamhetskostnader	4 148	7 804	7 381
	Kostnader totalt	8 151	13 291	11 407
Rättstatsuppbyggnad, mänskliga rättigheter och stöd till val, utb	Förvaltningskostnader	2 097	2 530	2 586
	Verksamhetskostnader	461	1 306	1 988
	Kostnader totalt	2 558	3 836	4 574
Avväpning, demobilisering och återanpassning av f.d. kombattanter, utb	Förvaltningskostnader	1 985	1 604	1 413
	Verksamhetskostnader	1 794	1 950	2 801
	Kostnader totalt	3 779	3 553	4 214
Säkerhetssektorreform, utb	Förvaltningskostnader	2 555	2 881	2 988
	Verksamhetskostnader	1 220	1 116	639
	Kostnader totalt	3 775	3 997	3 627
Kvinnor, fred och säkerhet, utb	Förvaltningskostnader	4 111	3 067	3 113
	Verksamhetskostnader	2 335	1 865	1 688
	Kostnader totalt	6 446	4 931	4 801
Multifunktionell ledning och samverkan, utb	Förvaltningskostnader	5 030	6 636	5 043
	Verksamhetskostnader	2 382	2 597	3 046
	Kostnader totalt	7 413	9 234	8 090
Ledarskap och politisk rådgivning, policy	Förvaltningskostnader	2 257	2 355	1 943
	Verksamhetskostnader	218	169	848
	Kostnader totalt	2 475	2 524	2 790

Prestation och typ av kostnad		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Verksamhetsutveckling och kunskapsuppbyggnad, policy	Förvaltningskostnader	13 155	13 390	14 017
	Verksamhetskostnader	2 449	2 804	4 330
Kostnader totalt		15 604	16 194	18 347

Tabell 10 redovisar FBA:s kostnader för prestationer inom verksamhetsområdet forskning, policy- och metodutveckling.

Inom ramen för prestationen verksamhetsutveckling och kunskapsuppbyggnad ingår FBA:s arbete med Fredsarkivet. Fredsarkivets verksamhet har under 2020 fortsatt haft fokus på att utveckla och förbättra arkivets arbetsmetoder inför implementeringen av den nya databas som påbörjades under 2019. Materialet från den gamla databasen har helt överförts till den nya och arbetet med omstrukturering, indexering och uppladdning av personarkiv har påbörjats. Fredsarkivet har också författat en manual där metod och arbetssätt har dokumenterats. Ambitionen är att kunna erbjuda hög kapacitet, god sökbarhet och ett mer tillgängligt material. Insamling och tillgängliggörande av veteranarkiv har fortsatt i mindre skala. FBA har också samarbetat med Forum för levande historia och med Armémuseum i olika utställningsprojekt samt inlett ett samarbete med svenska Röda Korset för digitalisering av material från insatsen med de vita bussarna, inklusive Folke Bernadottes korrespondens från perioden.

Efter denna redovisning av de sammanlagda prestationerna inom verksamhetsområdet följer nu exempel på verksamhet och resultat inom prestationerna forskning, policy- och metodutveckling vad gäller multifunktionell ledning och samverkan, observation, konfliktförebyggande och konfliktlösning samt kvinnor, fred och säkerhet där unga, fred och säkerhet utgör ett viktigt delområde.

Challenges Forum

Samarbetsforumet International Forum for the Challenges of Peace Operations (Challenges Forum) är en plattform för dialog mellan beslutsfattare, praktiker och akademiker som representerar partnerorganisationer från 23 länder. Syftet med forumet är att stödja utvecklingen av FN:s och regionala organisationers fredsinsatser. FBA tillhandahåller forumets internationella sekretariat. Eftersom Challenges Forum i grunden bedriver nätverkande verksamhet gör FBA bedömningen att coronapandemins återverkningar har haft en negativ inverkan på förutsättningarna att kunna bidra till mer kunskapsbaserad och effektiv fredsfrämjande verksamhet samt andra långsiktiga resultat. I det korta perspektivet har dock omställningen till digitala möten, webinarier och konferenser fungerat bra.

I februari, innan pandemin hade brutit ut, organiserade Challenges Forum en dialog mellan medlemsstater och FN kring agendan Action for Peacekeeping i samband med FN:s generalförsamlings fredsinsatskommittés möte i New York. Som värdar stod de permanenta representationerna för Egypten, Indonesien och Sverige. Deltagandet var brett med ca 60 personer inklusive fredsinsatskommitténs ordförande och ambassadörer från värdländer för fredsinsatser respektive partners inom Challenges Forum.

En genomförbarhetsstudie slutfördes också under året för att utveckla ett praktiskt digitalt verktyg för seniora ledare och ledarskapsteam utifrån ledarskapsvägledningen Considerations for Mission Leadership in UN Peace Operations. I denna process har internationella nyckelaktörer konsulterats och olika pedagogiska och tekniska ansatser utvärderats. Både ledarskapsvägledningen och den första versionen av det digitala verktyget kommer att publiceras i början av 2021.

Challenges årsforum anordnades digitalt i december med ett tredelat värdskap i form av Institute for Security Studies, Sydafrika, Norwegian Institute of International Affairs samt indonesiska utrikesministeriet. Temat för forumet var fredsinsatser i ett föränderligt globalt landskap och fokuserade på tre spår: partnerskap för fredsinsatser i Afrika, samverkan mellan fredsinsatser och FN:s landskontor inom fredsbyggande och hållbar fred, samt effektiv mandatimplementering genom ledarskap och digitala system. Deltagandet var brett och inkluderade utrikesministrar, assisterande generalsekreterare från FN samt experter från ett stort antal länder och fredsinsatser. I utvärderingen menade deltagarna att forumet i mycket stor utsträckning genererat relevanta rekommendationer (i snitt 8 av 10) som de kommer att använda sig av. Vidare ansåg de att både deltagande och diskussioner var jämställdhetsintegrerade (i snitt 7 av 10). Ett viktigt bidrag till det goda resultatet var användandet av en innovativ digital konferensplattform för nätverkande, deltagande och diskussion.

Challenges Forum har under 2020 också publicerat en rapport som redovisar de operativa resultaten av forumets arbete under 2019. Rapporten är en del i forumets satsning på att arbeta resultatbaserat och sträva efter ökad transparens och ansvarsutkrävande. Ett av Challenges Forums strategiska mål som följdes upp i rapporten är att sekretariatet vid FBA ska institutionaliseras och fungera på ett effektivt och hållbart sätt. Måluppfyllelsen för detta mål bedömdes under 2019 ha nåtts till 80 procent vad gäller omedelbara resultat (output). Rapporten konstaterade bland annat att fokus har legat på att stärka sekretariatets organisatoriska kapacitet, vilket har lett till positiva framsteg i att utveckla rutiner, ledningssystem och ett förbättrat sekretariatsstöd till partnerskapet. Sekretariatet har dock haft en personalomsättning på ca 184 procent under perioden 2017–2020. Därtill har konsulter och korttidsanställda kontrakterats för förstärkning under kortare perioder, vilket inte syns i statistiken (baseras på Arbetsgivarverkets definition av personalomsättning). Detta har inverkat på sekretariatets arbetskapacitet och effektivitet. Mot denna bakgrund är det kumulativa positiva resultat som levererats av såväl sekretariatet som partnerskapet särskilt noterbart.

Stöd till FN:s policyarbete inom hållbar fred och prevention

FBA samarbetar sedan ett par år tillbaka med FN:s stödkontor för fredsbyggande (PBSO) och FN:s kontor för utvecklingsamordning (DCO) inom ramen för operationaliseringen av FN:s och Världsbankens rapport Pathways for Peace och FN:s agenda för konfliktförebyggande. Syftet är att stärka preventionsagendan inom ramen för befintliga strategier och processer genom vägledning, utbildning och annat stöd till FN:s arbete med att bygga varaktig fred. I februari 2020 stod FBA värd för en två dagar lång workshop på detta tema som organiserades i samarbete med PBSO och DCO. Totalt närvarade 31 deltagare (16 män och 15 kvinnor) från hela världen, däribland ett flertal Resident Coordinators (RC), freds- och utvecklingsrådgivare samt representanter från FN-organ så som FN:s avdelning för fredsinsatser (DPO), FN:s utvecklingsprogram (UNDP) och UN Women. Syftet med workshoppen var att identifiera lärdomar av att operationalisera rekommendationerna från Pathways for Peace genom ett erfarenhetsutbyte mellan kollegor från olika delar av FN. Workshoppen erbjöd ett uppskattat tillfälle för dialog och erfarenhetsutbyte mellan olika delar av FN-systemet om hur organisationen på bästa sätt kan främja konfliktförebyggande arbete samt vilka olika synsätt som finns inom FN vad gäller kopplingen mellan fred, utveckling och humanitära frågor.

FBA var ordförande för workshoppen och modererade samtliga sessioner. Varje session innefattade en till två presentationer samt reflektioner från deltagarna, följt av plenumutbyte och sessioner i mindre grupper. I den sammanfattande rapporten lyftes en rad faktorer som visat sig vara betydelsefulla för ett framgångsrikt konfliktförebyggande arbete. Bland annat noterades att det är viktigt att systematiskt övervaka potentiella riskfaktorer på nationell och regional nivå, till exempel förekomst av hatiska kommentarer eller överträdelser av mänskliga rättigheter. Vidare är det viktigt för FN att säkerställa ett nationellt ägarskap för det konfliktförebyggande arbetet. Att engagera en bred uppsättning intressenter kan hjälpa till att inkludera marginaliserade grupper och främja nationella koalitioner. En annan angelägen åtgärd är att säkra ekonomiska resurser för prevention, där FN:s fredsbyggandefond är ett bra alternativ men också bilateralt och humanitärt stöd. Sammanfattningsvis uppkom flera idéer om hur detta kan tas vidare som input till framtida vägledning och inlärningsverktyg för chefer och övrig personal på FN:s landkontor.

Den genomförda workshoppen med efterföljande rapport är steg på vägen mot ett arbete som enligt FBA:s bedömning har potential att påverka FN:s fortsatta arbete med prevention. Det är ett bra exempel på den typ av centrala processer som det är viktigt för FBA att delta i för att bidra till mer kunskapsbaserad och effektiv konfliktförebyggande verksamhet. Samtidigt är det viktigt att notera att coronapandemin påverkat uppföljningen avsevärt under 2020. Bland annat försenades den gemensamma rapporten med sammanfattningar och slutsatser från workshoppen och ett flertal möten för fortsatt diskussion ställdes också in, exempelvis den planerade retreaten för Resident Coordinators. En utmaning har också varit att det finns delvis olika syn på konfliktförebyggandefrågorna och ägarskap inom FN. Förankring av processen är fortsatt viktigt så att FN känner ägarskap, samtidigt som FBA behöver behålla flexibilitet att kunna erbjuda stöd när behov och tillfällen uppstår.

Stöd till FN:s operationalisering av unga, fred och säkerhetsagendan

FBA har sedan ett par år tillbaka arbetat aktivt med att stödja FN:s globala agenda för stärkt deltagande och inflytande av unga i fredsprocesser med utgångspunkt i FN:s resolution 2250 om unga, fred och säkerhet. Avsikten är att stärka framförallt FN:s vilja, kunskap och möjlighet att institutionalisera och operationalisera unga, fred och säkerhetsagendan på ett samordnat sätt. Detta med syftet att FN på sikt ska kunna skapa bättre förutsättningar för unga kvinnor och män att delta i freds- och statsbyggandeprocesser på nationell nivå.

En av myndighetens mest centrala prestationer inom området under 2020 var framtagande av två handböcker för praktiker inom FN; en handbok på temat programmering av unga, fred och säkerhetsagendan och en handbok för unga, fred och säkerhetsrådgivare. Båda lanserades i samband med uppmärksammandet av femårsjubileet för FN:s säkerhetsrådsresolution 2250, vilken genomfördes i samarbete med FN:s kontor för generalsekreterarens särskilda sändebud för unga (OSGEY). Programmeringshandboken togs fram i samarbete med FN:s utvecklingsprogram (UNDP), FN:s befolkningsfond (UNFPA) och FN:s avdelning för politiska och fredsbyggande frågor (DPPA) baserat på ett så kallat Letter of Exchange, medan handboken för rådgivare var en mer renodlad FBA-produkt. Båda handböckerna har dock utvecklats i nära samverkan med FN, och handboken för rådgivare även i samarbete med OSSE och EU, genom ett flexibelt och adaptivt arbetssätt och med hänsyn tagna till organisationernas behov. Några utmaningar längs vägen har handlat om att det generellt sett finns en låg kunskapsnivå om agendan och att det fortsatt finns brister i global koordinering samt en del oklarheter kopplat till ägarskapet av agendan inom FN-systemet. Det är för tidigt att bedöma resultatet av handböckerna men FBA gör bedömningen att dessa utgör en viktig del i att öka kunskapen och medvetenheten om agendan.

FBA har under året ingått ett samarbetsavtal med FN:s utbildningsinstitut (UNSSC) i syfte att ta fram ett online-baserat utbildningsverktyg baserat på FN-handboken för rådgivare samt ta fram ett utbildningskoncept för unga, fred och säkerhet för genomförande inom FN. FBA har också ingått ett samarbetsavtal med OSGEY i syfte att ta fram nationella riktlinjer för FN:s medlemsstater avseende operationalisering av unga, fred och säkerhetsagendan. Som ett led i att bidra till implementeringen av agendan har FBA även förberett sekunderingen av myndighetens två första rådgivare till FN inom unga, fred och säkerhet som väntas tillträda i början av 2021. En av dessa sekunderas till FN:s fredsinsats i Somalia (UNSOM) och den andra till UNDP i Ukraina.

Sammanfattningsvis har FBA under 2020 genomfört en rad kunskaps- och kapacitetsutvecklande insatser för FN, så som nämnda handböcker, arrangemang av nätverksträffar och lärandeforum samt löpande rådgivning till partners. Få liknande initiativ bedrivs av någon aktör på global nivå och FBA kan konstatera att FN ofta framhäver myndigheten som en ledande aktör i arbetet med att driva utvecklingen och implementeringen av unga, freds och säkerhetsagendan framåt. Ett tydligt tecken på att FN värdesätter arbetet är det faktum att FBA:s arbete på området omnämns såväl i säkerhetsrådet som av FN:s biträdande generalsekreterare.

FBA/Julius Kramer

FBA har startat ett kapacitetsutvecklingsprogram som vänder sig till unga irakiska fredsbyggare.

Bilateralt utvecklings- samarbete inom fred och säkerhet

Övergripande resultat och verksamhetsutveckling

FBA ska i enlighet med myndighetens instruktion bidra till konfliktförebyggande och freds- och statsbyggande arbete. Av instruktionen framgår även att myndigheten, för att fullgöra sina uppgifter, ska genomföra strategistyrtd utvecklingssamarbete som regeringen beslutar om. Med undantag av myndighetens verksamhet i Ukraina, som finansieras av projektmedel från Sida, omfattar detta verksamhetsområde de bilaterala och regionala uppdrag som FBA tilldelats inom ramen för Sveriges strategier för internationellt utvecklingssamarbete. Varje strategi syftar till att uppnå de strategimål som regeringen anger för respektive land- och regionkontext. Dessa mål uttrycks ofta som samhällliga effekter på aggregerad nivå i det aktuella landet eller regionen. Det kan till exempel handla om ”stärkta förutsättningar för palestinska nyckelaktörer, med särskilt fokus på kvinnor och unga, att bidra till inkluderande fredsbyggande processer”.

FBA:s mål med verksamhetsområdet på några års sikt är förbättrad måluppfyllelse i det svenska utvecklingssamarbetet med konflikt- och postkonfliktländer samt regioner. För att uppnå detta strävar myndigheten efter att genomföra insatser med egen expertis och i externa partnerskap utifrån myndighetens komparativa fördelar, verktyg och kunskapsområden med hänsyn tagen till jämställdhet och övriga perspektiv i svenskt utvecklingssamarbete.

Precis som för övriga verksamhetsområden har det bilaterala utvecklingssamarbetet påverkats betydligt av coronapandemin och dess konsekvenser. Många aktiviteter har ställts om till digitalt genomförande samtidigt som det har blivit tydligt att all närvaro inte har kunnat ersättas med distansformat. Efter det totala resestopp som följde av att UD avrådde från samtliga utlandsresor under våren kunde visst resande återupptas under hösten. Olika länders snabbt skiftande regelverk och risken att inte kunna resa hem vid planerad tidpunkt gjorde dock att resande fortsatt var utmanande under hela 2020.

En viktig lärdom är att insatser som syftar till att stödja pågående politiska processer har kunnat fortsätta i större utsträckning än insatser som varit mer allmänt riktade mot kapacitetsutveckling hos individer eller institutioner, som på olika sätt påverkats av coronapandemin. I Colombia nyttjades till exempel delar av Försvarmakten som en resurs för hantering av pandemin, vilket innebar att det var svårt att samtidigt delta i FBA:s kapacitetsutvecklingsinsatser. De politiska processer som FBA stödjer har i större utsträckning kunnat löpa på även under krisen. Det tydligaste exemplet är fredsprocessen i Afghanistan som har fortsatt trots pandemin. Myndigheten har kunnat stödja dialogmöten i till exempel Doha och Dubai. Andra skeenden har å andra sidan fått negativa återverkningar på FBA:s verksamhet, oaktat pandemin. I Mali genomfördes exempelvis en militär statskupp i augusti vilket ledde till att presidenten tvingades avgå och regering och parlament upplöstes. Myndigheten valde då i dialog med UD att tillfälligt pausa all verksamhet riktad till Malis statliga institutioner.

En annan lärdom från det bilaterala utvecklingssamarbetet under pandemin är vikten av

lokala partnerskap för att minska beroendet av tillresande från Sverige, såsom att engagera mentorer i samarbetslandet och genomföra aktiviteter i nära samverkan med lokala partners. De ambassadplaceringar som FBA har haft på plats i några strategiländer har varit viktiga resurser för att genomföra insatser, även om ambassadplacerade medarbetare delvis också behövde omlokalisera till Sverige under delar av året. Ytterligare en erfarenhet är att den initiala omställningen till digitalt genomförande inte har utgjort en tidsbesparing utan tvärtom varit resurskrävande. Precis som för övriga verksamhetsområden kan detta dock ses som en investering för framtiden. Det finns många delar av de arbetssätt som kommit av den digitala omställningen som förväntas bestå även efter pandemin.

Ett exempel på resultat av myndighetens digitala omställning kommer från FBA:s arbete i Colombia, där myndigheten genomförde en digital utbildning i återanpassning av före detta kombattanter med representanter från Återanpassningsmyndighetens lokalkontor respektive det colombianska Försvarsdepartementet. Utbildningen genomfördes med stöd av FN:s tränings- och forskningsinstitut (UNITAR) och kombinerade kapacitetsutvecklande föreläsningsspass med interaktiva sessioner. De kunskapstest som genomfördes vid kursens början respektive kursens slut visade att deltagarna i stor utsträckning uppfyllt läromålen och att utbildningens innehåll i stor eller mycket stor utsträckning varit relevant för deltagarna. Ett av passen introducerade deltagarna till en grundläggande genusanalys, vilket kursutvärderingen visar bidrog med konkreta verktyg till arbetet med att jämställdhetsintegrera den dagliga verksamheten. Dessutom tyder de genomförda kunskapstesten på att deltagarna initialt i högre utsträckning likställde jämställdhetsfrågor med kvinnofrågor, medan de efter utbildningen i högre utsträckning ansåg att jämställdhetsfrågor handlade om män, kvinnor, pojkar och flickor, vilket givet utbildningens komprimerade omfattning och digitala format får ses som ett mycket viktigt resultat som kommande utbildningsinsatser och workshops kan vidareutveckla.

Målgrupper och tematik inom bilateralt utvecklingssamarbete

FBA:s verksamhet inom det bilaterala utvecklingssamarbetet planeras, genomförs och följs upp inom ramen för så kallade insatser. En insats är flerårig och samlar ett antal aktiviteter som strävar mot specifika mål, och består ofta av en kombination av aktiviteter från flera kunskapsområden. Under året har FBA bedrivit strategistyrd verksamhet genom drygt fyrtio insatser i nio länder och en region. Detta kan jämföras med 2019 då FBA bedrev fyrtio insatser och 2018 då FBA bedrev knappt trettio insatser i lika många länder och regioner.

Diagram 2 visar fördelningen mellan olika direkta målgrupper för FBA:s insatser de senaste tre åren. Av diagrammet framgår att antalet insatser som riktar sig till både rättighetsbärare och ansvarsbärare har ökat över tid. Under 2020 minskade antalet insatser som riktar sig till endast ansvarsbärare. Detta kan delvis bero på att statliga institutioner har varit svårare att samarbeta med under pandemin eftersom de i många fall dragits in i den nationella pandemihanteringen.

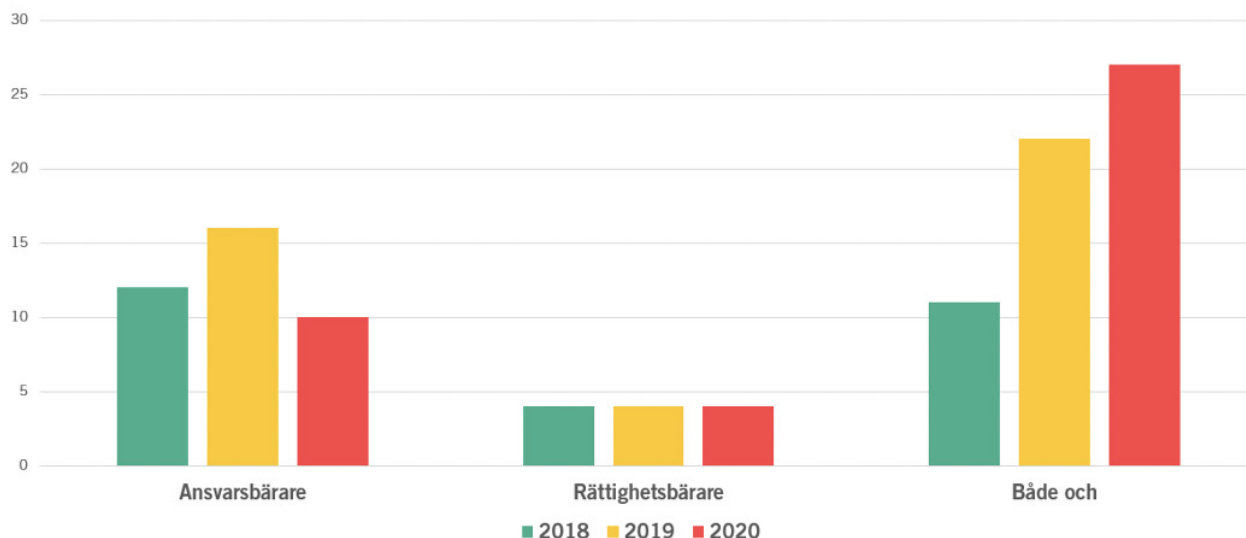

Diagram 2 redovisar antalet insatser som genomförts tillsammans med olika målgrupper inom verksamhetsområdet bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet 2018-2020.

I Liberia har myndighetens insatser exempelvis riktat sig till både ansvärsbärare (lokala säkerhetsråd inom säkerhetssektorn) och rättighetsbärare (unga fredsledare inom civilsamhället). En extern oberoende utvärdering av FBA:s verksamhet i Liberia som genomfördes under året konstaterade bland annat att de unga fredsledarna har valts ut på ett noggrant och reflekterande sätt medan programtjänstemän och superintendenter som arbetar i de lokala säkerhetsråden snarare utnämns, vilket har medfört en oundviklig obalans mellan antal kvinnor och män. Samtidigt menar utvärderingen att programtjänstemännen har varit mycket relevant som målgrupp eftersom de har en viktig roll i den decentraliserade säkerhetssektorn. När det gäller superintendenterna, som har enorma utbildningsbehov, väcker den höga omsättningen av personalen frågor om huruvida en investering i deras färdigheter verkligen kan bidra till långsiktig förändring utan att införa återkommande utbildningar för nya superintendenter. Överlag rekommenderar utvärderingen att FBA ser över hur myndigheten systematiskt kan utveckla organisatorisk och institutionell kapacitet, vilket bland annat kan tillgodoses genom att FBA vidareutvecklar samarbetet med andra aktörer i landet, inklusive med andra delar av Sverigelaget.

Diagram 3 visar fördelningen av antalet årsarbetskrafter på FBA som arbetat med olika kunskapsområden inom verksamhetsområdet. Observation, konfliktförebyggande och konfliktlösning och kvinnor, fred och säkerhet (där unga, fred och säkerhet ingår som en viktig del) är de kunskapsområden som krävt flest antal årsarbetskrafter under 2020. Myndigheten har även sett den största ökningen av antalet årsarbetskrafter över tid inom dessa områden.

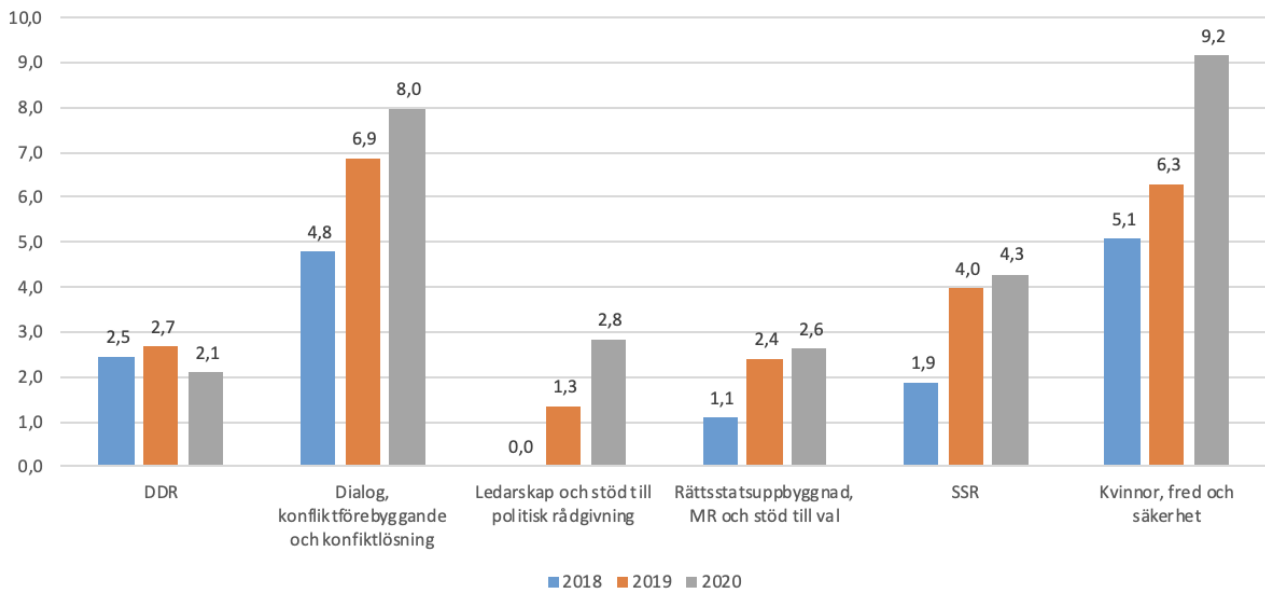

Diagram 3 redovisar fördelningen av antalet årsarbetskrafter på FBA som arbetat med olika kunskapsområden inom verksamhetsområdet bilateralt utvecklingssamarbetet inom fred och säkerhet 2018-2020.

Ett exempel på en insats som bedrivs inom området kvinnor, fred och säkerhet är FBA:s fredsbyggarprogram i Demokratiska republiken Kongo (DRK). Inom ramen för programmet har FBA sedan 2017 samarbetat med kongolesiska jämställdhetsexperter, som i egenskap av mentorer ger stöd till fredsbyggarprogrammets deltagare. Ett antal av de programaktiviteter som FBA hade planerat under 2020 fick ställas in på grund av pandemin då IT-infrastrukturen inte är tillräckligt utvecklad för att möjliggöra digital verksamhet. Men tack vare de lokala mentorerna, som bor och verkar i DRK, har programmets deltagare trots pandemin kunnat färdigställa sina handlingsplaner för jämställdhetsintegrering. På så vis har deltagarna stärkt sin förmåga att integrera ett jämställdhetsperspektiv inom sina organisationer. Detta visar att samarbete med lokala experter är ett sätt för FBA att minska sårbarheten i verksamheten.

Långsiktiga resultat inom bilateralt utvecklingssamarbete

FBA:s insatser i ett land eller en region bidrar sammantaget till ett projekt, vars resultat ska leda till att uppnå de effektmål som regeringen har satt upp för respektive strategi. Resultatuppföljning på insatsnivå sker genom en kombination av kvalitativ bedömning, samt uppföljning med hjälp av kvantitativa indikatorer. Uppföljning och resultat dokumenteras av insatsansvarig medarbetare i så kallade insats-PM och därefter bedöms resultaten utifrån ett trafikljussystem som också redovisas vid de så kallade vårsamråd som hålls med UD årligen (se mer om detta i kapitel 1).

Diagram 4 nedan åskådliggör bedömningen av långsiktiga resultat (outcome) för genomförda insatser inom de geografiska strategierna de senaste två åren. Diagrammet visar närmare bestämt hur stor andel av insatserna som bedöms ha uppnått förväntade resultat under 2019-2020 enligt FBA:s trafikljussystem. Diagrammet visar att det är små skillnader i andelen uppnådda resultat mellan åren. Dock kan myndigheten notera en viss ökning av insatser som uppnått resultat på outcome-nivå (grön) respektive resultat som delvis har uppnåtts (gul). Andelen insatser som inte har uppnåtts (röd) har dessutom minskat till noll. Här bör påpekas att den nivå som motsvarar långsiktiga resultat är kumulativ och ger en samlad bild av förändringen över tid. Grönmarkerade långsiktiga resultat har därmed inte uppnåtts enbart under 2020. Vidare har ett relativt stort antal

insatser markerats som gråa, vilket indikerar att verksamheten ännu inte har följts upp. Anledningen till detta är i många fall att insatserna är nya och att det inte bedömts som meningsfullt att följa upp en insats långsiktiga resultat när den nyligen har påbörjats. Uppföljningen av insatser är fortsatt av yttersta vikt och målsättningen är att antalet gråmarkerade insatser på sikt ska minska.

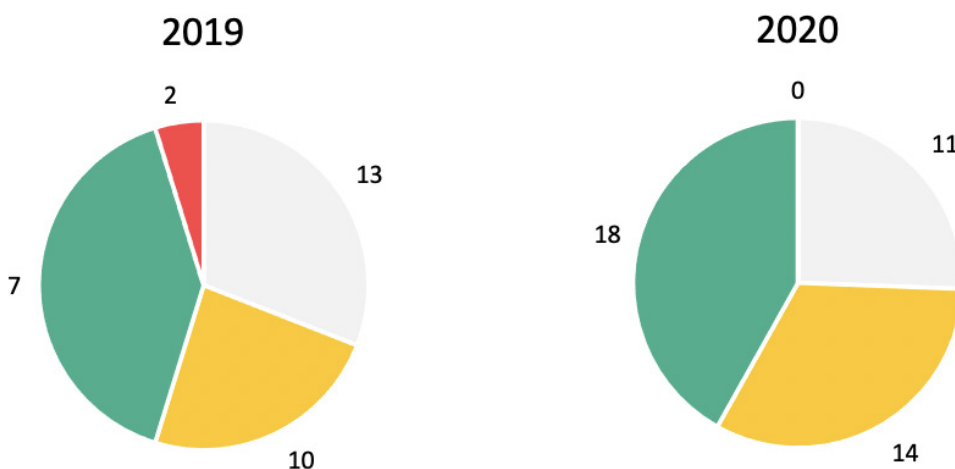

Diagram 4 redovisar andelen insatser som har uppnått förväntade resultat på outcome-nivå inom det bilaterala utvecklingssamarbetet (grön färgmarkering) respektive andelen som inte har uppnåtts (röd), delvis har uppnåtts (gul) eller ännu inte har följts upp (grå) 2019-2020. Jämförelsesiffror från 2018 saknas eftersom denna typ av statistik inte sammanställdes då.

Kostnadsredovisning

Kostnaderna och intäkterna för verksamhetsområdet bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet framgår av tabell 11. Tabellen visar att kostnaderna totalt sett har minskat sedan föregående år, vilket beror på de svårigheter som myndigheten haft med att genomföra verksamhet på plats i de aktuella länderna under coronapandemin. I vissa länder har dock verksamhet kunna bedrivas i större utsträckning, vilket återspeglas under posten övrigt. Detta innefattar framförallt bidrag som myndigheten har erhållit från Sida för verksamhet i Afghanistan.

Kostnader och intäkter	2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Intäkter av anslag	81 277	91 454	62 584
Övrigt	12 007	4 467	7 791
Kostnader totalt	93 284	95 921	70 375

Tabell 11 redovisar FBA:s kostnader och intäkter för verksamhetsområdet bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet.

Inom verksamhetsområdet motsvarar prestationerna (se kapitel 1 för mer information om prestationer) den verksamhet som bedrivs i respektive land eller region som FBA är verksam i. Tabell 12 redovisar kostnaderna uppbruten per prestation. Tabellen visar att verksamhetskostnaderna i merparten länder har minskat sedan föregående år. I Afghanistan, Somalia och Irak sker dock en kostnadsökning. I fallet Afghanistan beror detta på att verksamheten kunnat bedrivas med full kraft under pandemin. Även i Somalia och Irak har vissa insatser kunnat bedrivas på plats i de aktuella länderna, vilket genererat relativt höga säkerhetskostnader.

Under 2020 har FBA haft sex strategiuppdrag som varit inne på sitt sista år i strategiperioden (Afghanistan, Colombia, DR Kongo, Liberia, Mali och Palestina). Trots bortfallet av verksamhet under 2020 på grund av pandemin har FBA förbrukat hela strategibeloppet (+/-10 procent) för strategiperioden som helhet i dessa länder. Detta har varit möjligt tack vare en systematisk överplanering, vilket är en princip som FBA fortsatt kommer att tillämpa i myndighetens arbete med planering och budgetering.

Prestation och typ av kostnad		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Demokratiska republiken Kongo, BUS	Förvaltningskostnader	4 464	4 217	4 786
	Verksamhetskostnader	2 499	4 451	7 033
	Kostnader totalt	6 963	8 668	11 820
Irak, BUS	Förvaltningskostnader	6 603	4 816	2 888
	Verksamhetskostnader	996	1 228	207
	Kostnader totalt	7 599	6 044	3 095
Afghanistan, BUS	Förvaltningskostnader	9 466	7 672	1 483
	Verksamhetskostnader	7 817	2 774	327
	Kostnader totalt	17 284	10 446	1 810
Palestina, BUS	Förvaltningskostnader	4 235	3 697	1 519
	Verksamhetskostnader	1 532	6 661	2 617
	Kostnader totalt	5 768	10 359	4 136
Liberia, BUS	Förvaltningskostnader	6 954	5 616	4 926
	Verksamhetskostnader	1 930	4 234	3 799
	Kostnader totalt	8 884	9 851	8 724

Prestation och typ av kostnad		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Mali, BUS	Förvaltningskostnader	4 690	4 093	3 571
	Verksamhetskostnader	2 236	5 441	3 569
	Kostnader totalt	6 925	9 534	7 139
Ukraina, BUS	Förvaltningskostnader	1 836	1 249	1 377
	Verksamhetskostnader	2 221	3 276	6 427
	Kostnader totalt	4 057	4 526	7 805
Myanmar, BUS	Förvaltningskostnader	5 402	5 333	1 756
	Verksamhetskostnader	1 151	1 240	375
	Kostnader totalt	6 552	6 573	2 130
Colombia, BUS	Förvaltningskostnader	8 112	7 148	5 290
	Verksamhetskostnader	1 043	2 246	3 753
	Kostnader totalt	9 155	9 393	9 043
Afrika söder om Sahara, BUS	Förvaltningskostnader	4 282	4 591	4 461
	Verksamhetskostnader	1 781	2 845	3 634
	Kostnader totalt	6 063	7 436	8 095
Somalia, BUS	Förvaltningskostnader	7 728	5 438	1 443
	Verksamhetskostnader	1 196	2 531	639
	Kostnader totalt	8 924	7 969	2 082
Verksamhetsutveckling och kunskapsuppbyggnad, BUS	Förvaltningskostnader	5 110	5 122	4 496
	Verksamhetskostnader	-	-	-
	Kostnader totalt	5 110	5 122	4 496

Tabell 12 redovisar FBA:s kostnader för prestationer inom verksamhetsområdet bilateralt utvecklingssamarbete inom fred och säkerhet (BUS).

Efter denna redovisning av de sammanlagda prestationerna inom verksamhetsområdet följer nu exempel på verksamhet och resultat i Afghanistan, Irak, Myanmar och Somalia.

Afghanistan

FBA:s verksamhet i Afghanistan ska bidra till en fredligare och mer inkluderande samhällsutveckling med fokus på kvinnors deltagande i fredssträngningar och kapacitetsutveckling kopplat till afghanskleda dialog- och medlingsprocesser. Sida och FBA bedriver i linje med detta ett gemensamt projekt för att implementera EU:s så kallade fredsstödsmekanism för Afghanistan, Afghanistan Peace Support Mechanism (APSM). Uppdragsgivare är EU:s Foreign Policy Instrument som inrättat en särskild styrgrupp för projektet. Cirka hälften av FBA:s Afghanistanverksamhet finansieras av bidrag från EU, som förmedlas via Sida, medan resterande delar tilldelas FBA genom myndighetens regleringsbrev.

FBA har under året arbetat med tre olika spår, som alla utvecklats och genomförts i nära partnerskap med Sida. Detta innefattar 1) tekniskt, tematiskt och logistiskt stöd till fredsförhandlingarna 2) tekniskt och tematiskt stöd till civilsamhällesaktörers påverkan på fredsprocessen och 3) etablering av civilsamhällesplattformen Afghan Mechanism for Inclusive Peace (AMIP) som syftar till att sammanföra civilsamhället med parter vid förhandlingsbordet.

I december färdigställdes en extern oberoende utvärdering av de resultat som projektet uppnått sedan starten i maj 2019. Rapporten har legat till grund för EU:s beslut att förlänga projektperioden med ytterligare 18 månader. Utvärderingen konstaterar att projektet inrättats vid en tidpunkt då det funnits ett särskilt momentum för fredsförhandlingarna i Afghanistan och utgjort rätt ansats vid rätt tidpunkt. Vad gäller projektets första mål (inkludering) menar utvärderingen att den av Sida etablerade bidragsmekanismen har involverat civilsamhällesorganisationer med insatser i 21 provinser. Detta har gjort det möjligt för marginaliserade grupper – kvinnor, ungdomar, men också offer för krig och fördrivna personer – att utveckla sin kapacitet inom fredsbyggande och andra kompetenser som kan behövas i fredsprocessen. Det har också gett människor på gräsrotsnivå utanför Kabul möjligheten att kommunicera sina uppfattningar om processen. Projektet har enligt utvärderingen därigenom mobiliserat och utbildat människor från områden över hela landet för att främja en gemensam fredsberättelse. Utvärderingen menar samtidigt att det finns utrymme att minska vissa transaktionskostnader och öka synergieffekter med andra insatser, samt möjlighet att bättre nyttja vunna framsteg kopplat till den stärkta kapaciteten.

Vad gäller projektets andra mål (stödda fredsinsatser och förhandlingar) har den etablerade civilsamhällesplattformen AMIP, enligt utvärderingen bidragit till att stödja civilsamhällets deltagande i fredsförhandlingarna. AMIP är därmed ett potentiellt viktigt initiativ som kan fungera som en kanal mellan de olika spåren av förhandlingarna. FBA har enligt utvärderingen agerat effektivt för att både stödja inrättandet och implementeringen av AMIP, och för att säkerställa att plattformen bygger på internationella erfarenheter och expertis gällande dialog och medling. Eftersom sekretariatet för AMIP inte har valts ut av det bredare civilsamhället utan snarare utnämnts av några få civilsamhällesaktörer finns dock utrymme för att ytterligare stärka mekanismens legitimitet samt öka civilsamhällets medvetenhet och metoder för hur plattformen kan användas för att åstadkomma operativa resultat.

I förhållande till projektets tredje mål (stödsinsatser till regionala aktörer) har det enligt utvärderingen hittills gjorts små framsteg, förutom ett nyligen beviljat bidrag till forskning som ska ge den afghanska regeringen rekommendationer om hur landet kan engagera sig med grannländerna om fredsprocessen.

Sammantaget bedömer utvärderingen att de resultat som hittills uppnåtts ger goda förutsättningar för ytterligare framsteg och bidrag till fredsprocessen i en andra fas. Arbetet för att uppnå mål ett och två är fortfarande helt och hållet relevant medan mål tre kräver mer samordnade och riktade insatser. En av rekommendationerna som främst avser FBA:s del av projektet är att myndigheten på kort sikt bör förstärka AMIP:s legitimitet som en neutral, inkluderande och representativ kanal för den afghanska befolkningen i fredsprocessen. FBA:s tekniska stöd till AMIP bör också fortsätta för att säkra dess förmåga att leverera. Övergripande konstaterar utvärderingen att en styrka är att projektet bygger på och effektivt utnyttjar Sidas, FBA:s och EU:s komparativa fördelar.

Irak

FBA:s verksamhet i Irak ska bidra till förbättrade förutsättningar för försoning och ett inkluderande freds- och statsbyggande. I linje med detta och mot bakgrund av att unga traditionellt har varit marginaliserade i arbetet för fred, och dessutom löper stor risk för radikalisering, har FBA startat ett kapacitetsutvecklingsprogram som vänder sig till unga irakiska fredsbyggare. I den första omgången av programmet Inclusive Dialogue Processes in Peacebuilding Programme (IDPP) slutförde 8 män och 5 kvinnor kursen. Deltagarna kom från olika delar av Irak och från olika samhällsgrupper. Insatsen genomförs i samarbete med FN:s befolkningsfond i Irak (UNFPA) samt de två nationella organisationerna, The Iraqi Center for Negotiation Skills and Conflict Management (IQCM) respektive Peace and Freedom Organization (PFO), och den första omgången slutfördes i december 2020. En ny omgång av IDPP planeras till 2021.

FBA har sedan tidigare identifierat tydliga synergieffekter inom Sverigelaget då myndigheten bidrar med kapacitetsstärkande insatser för de nätverk av ungdomsaktörer som UNFPA stödjer samtidigt som de får ett kärnstöd från Sida. PFO är dessutom en av Sidas indirekta partnerorganisationer.

Under 2020 ställde FBA om verksamheten i fredsbyggjarprogrammet till digitalt format. I det inledande skedet av pandemin låg fokus på att upprätthålla kontakten med och mellan deltagarna och fördjupning av begreppen dialog och jämställdhet. Flera av deltagarna har upplevt att programmet under denna period av total samhällsnedstängning spelade stor roll för dem och var viktigt för att upprätthålla hopp och motivation. Under hösten hölls en digital utbildningsmodul med fokus på design av inkluderande, jämställda dialogprocesser. Det digitala formatet innebar vissa begränsningar, bland annat innebar det att endast hälften av deltagarna hade möjlighet att slutföra den. Utbildningen har syftat till att stödja deltagarna att själva kunna genomföra inkluderande, jämställda dialogprocesser. Åtta av deltagarna har med stöd av FBA och UNFPA själva genomfört dialogaktiviteter i sina lokala kontexter och uttryckte att kursen stärkt deras förmåga, bland annat kopplat till olika dialogmetoder.

FBA har i samverkan med partners också processlett arbetet med att etablera en sektorsövergripande irakisk koalition för unga, fred och säkerhet. Koalitionen söker bidra till ökad sammanhållning bland ungledda aktörer, folkbildning och ökad medvetenhet om unga, fred och säkerhetsagendan samt strategisk inriktning för dess nationella genomförande. Arbetet har som syfte att leda till förbättrade förutsättningar för ungas meningsfulla deltagande i offentliga beslutsprocesser och ett inkluderande arbete för fred och försoning i Irak.

Koalitionen leds av unga och samlar ministerier, internationella samfundet, icke-statliga organisationer och unga fredsbyggare från hela landet. Den upprättade Facebooksidan för ändamålet har sedan september 2020 fått över 7000 följare och flera av de folkbildande aktiviteterna på sidan har fått stor spridning. För att samla inspel och goda exempel inför lanseringen av koalitionen genomförde FBA intervjuer och en online-konsultation under hösten som

engagerade över 300 unga fredsbyggare och organisationer i Irak, samt andra aktörer i regionen. Processen med att etablera koalitionen har varit deltagarbaserad och har med stöd av FBA letts av unga och ungdomsorganisationer, i samarbete med FN-organ och berörda irakiska ministerier. FBA var med och lanserade koalitionen i Bagdad i december 2020 tillsammans med bland andra ministern för unga och idrottsfrågor. FBA:s insats har också innefattat rådgivning till FN-organ och regeringsaktörer avseende agendans institutionella genomförande.

Myanmar

FBA:s verksamhet i Myanmar ska bidra till att främja inkluderande fredsbyggande och dialog samt stärka respekten för rättsstatens principer. Verksamheten är inriktad på kapacitetsutveckling inom säkerhetssektorreform (SSR), avväpning, demobilisering och återanpassning av före detta kombattanter (DDR) samt rättsstatsuppbyggnad (RoL). Aktiviteter inom SSR och DDR genomfördes redan innan strategiuppdraget tilldelades FBA, medan RoL-verksamheten påbörjades 2019 genom utformningen av kapacitetsutvecklingsprogrammet Rule of Law Integrated Knowledge Approach (RIKA).

Syftet med RIKA är att söka främja en större vilja och kapacitet att driva rättsstatsreformer och stärka respekten för rättsstatens principer bland centrala politiker, tjänstepersoner och civilsamhällesrepresentanter i sydöstra Myanmar. Programmet förankrades under 2019 hos den politiska ledningen i staden Naypyidaw liksom hos politiker och representanter för civilsamhället och etniska väpnade grupper i fyra utvalda delstater. På grund av pandemin ställdes utbildningen om till en introduktionsutbildning i rättsstatens principer som genomfördes online i samarbete med organisationen Justice Base, som finns på plats i Myanmar med burmesisktalande personal. Utbildningen innehöll fem moduler och varje modul avslutades med att deltagarna fick individuellt stöd och uppföljningssamtal per telefon genom programmets RoL-mentor. Av programmets ursprungliga deltagare (12 kvinnor och 12 män) var det dock endast ett fåtal som fullföljde hela utbildningen. Åtaganden i samband med pandemin, det kommande valet samt tekniska utmaningar gjorde att flera parlamentariker och statstjänstepersoner inte kunde delta fullt ut. En ytterligare RIKA-utbildning, riktad till civilsamhällesrepresentanter, genomfördes i slutet av året där 13 kvinnor och sex män deltog.

Under 2020 genomfördes en extern oberoende utvärdering som undersökte relevans, koherens och (i någon mån) effektivitet vad gäller FBA:s samlade strategiverksamhet i landet. Utvärderingen konstaterade att projektet överlag har hög relevans och att FBA genomför efterfrågad verksamhet i linje med regeringens strategi. Arbetet antas därmed ha förutsättningar att nå resultat på längre sikt. För att ytterligare stärka relevansen rekommenderar utvärderingen att FBA reflekterar över fördelar och nackdelar med att tyngdpunkten i myndighetens organisation ligger på tematisk kunskap snarare än kunskap om den specifika geografiska kontexten. Utökad närvaro i landet är enligt rapporten mycket viktigt och FBA:s placering av en medarbetare vid sektionskansliet i Yangon bör enligt utvärderarna kompletteras med lokalanställd personal.

Vad gäller DDR och SSR rekommenderas FBA att fortsatt integrera de båda kunskapsområdena och vara öppen för att samarbeta med fler av konflikternas huvudaktörer. FBA:s strategi att försiktigt bygga relationer och förtroende ses som framgångsrik och myndigheten uppmanas att överväga ett ökat risktagande för att kunna uppnå mer långsiktiga resultat. Kapacitetsutvecklingsprogrammet RIKA bedöms ha potential och en expansion rekommenderas, möjligen genom samarbeten och synergier med Sida samt med organisationen Justice Base. En rekommendation är också att arbeta aktivt med att bilda alumninätverk med före detta utbildningsdeltagare och regelbundet anordna evenemang som kan upprätthålla drivkraften i dessa nätverk.

FBA har diskuterat hur utvärderingens rekommendationer kan tas omhand och inkorporeras resultatet av denna diskussion i planering av kommande verksamhet. Internt måste exempelvis myndigheten säkerställa att synergier i de integrerade insatserna kan vidareutvecklas. FBA vill också utforska samarbetet med Sida och övriga Sverigelaget i högre utsträckning. På insatsnivå behöver FBA göra tydligare vägval, till exempel om huruvida RIKA skulle kunna vara draghjälp för andra insatser. Andra delar av utvärderingens rekommendationer kommer vara svårare att implementera, då det till exempel för närvarande inte är möjligt för FBA att anställa lokal personal i fält eller använda engelska som arbetsspråk.

Somalia

FBA:s verksamhet i Somalia ska öka förutsättningarna för deltagande i freds- och statsbyggnadsprocesser för framförallt kvinnor och unga, samt stärka kapaciteten att genomföra en hållbar och inkluderande säkerhetssektorreform. En viktig aspekt av FBA:s strategiuppdrag i Somalia är att myndigheten delar strategimålen med Sida. Enligt FBA:s bedömning är de gemensamma målen en stor fördel eftersom de ökar förutsättningarna för FBA att inneha en kompletterande roll i den samlade svenska ansatsen i Somalia.

Årets verksamhet har enligt FBA:s bedömning dels bidragit till strategimålen och dels stärkt det svenska aktörskapet i aktuella processer i Somalia. Ett exempel är FBA:s stöd till demokratisering i landet. FBA har bland annat arbetat med förberedelserna inför det nationella somaliska valet genom stöd till den nationella valkommissionen, samt initierat samarbeten med valkommissionerna i Somaliland och Puntland med syfte att öka förutsättningarna för kvinnors deltagande. Dessutom har FBA:s ambassadplacerade medarbetare spelat en central roll i arbetet genom att länka myndighetens insatser till den politiska utvecklingen i landet och integrera myndighetens verksamhet i ambassadens bredare engagemang i Somalias demokratiseringsprocess.

Den del av verksamheten som riktar sig mot ansvarsbärare för att öka kvinnors deltagande i det nationella valet har bland annat handlat om att stärka den nationella valkommissionens jämställdhetsarbete. FBA har till exempel bidragit till etableringen och utbildningen av ett nätverk med genusfokaler som består av representanter från valkommissionens samtliga avdelningar och kontor i medlemsstaterna. FBA har också gett stöd till valkommissionen i framtagandet av en jämställdhetsstrategi i nära samarbete med International Institute for Democracy and Electoral Assistance. Därtill har myndigheten deltagit i en FN-stödd expertpanel som under våren arbetade med operationaliseringen av den somaliska vallagen, bland annat med fokus på hur kvinnors representation i parlamentet kan säkerställas. Sammantaget bedömer FBA att myndigheten har bidragit till ökade förutsättningar för somaliska kvinnors deltagande och stärkt det svenska engagemanget i linje med ambitionerna i regeringens demokratisering och den feministiska utrikespolitiken.

FBA har också sett valprocessen som en strategisk möjlighet att arbeta med jämställdhet i den somaliska säkerhetssektorn. I samarbete med bland andra FN och den somaliska polisen har myndigheten arbetat för att utforma säkerhet kring valet på ett sätt som ger kvinnor och män likvärdiga möjligheter till deltagande. Ett resultat av FBA:s arbete är att säkerhetsarrangemangen ska inkludera så kallade "Women's Situation Desks" som ska bemannas av specialutbildad polis. Syftet med dessa är att bidra till samverkan mellan säkerhetsaktörer och representanter från civilsamhället i frågor som rör kvinnors deltagande och säkerhet under valprocessen. Målet är att deskarna som etableras i samband med valet ska bli permanenta och på sikt ingå i den somaliska polisens reguljära arbete. Följaktligen ska FBA:s engagemang i säkerhetsplaneringen ses som nära kopplat till det bredare jämställdhetsarbetet i den somaliska polisen som FBA stödjer genom andra aktiviteter i samarbete med den svenska polisen.

Utmaningen med det fokus på processer som karakteriserar FBA:s strategiarbete i Somalia består främst i risken att de prioriterade processerna stannar av eller byter riktning. Hittills har FBA kunnat hantera sådana risker genom att arbeta adaptivt och hitta nya vägar mot samma mål när förutsättningarna i Somalia ändrats. Målet i närtid är att utveckla det adaptiva arbetssättet och samtidigt hitta en balans i insatsportföljen med både aktiviteter som kan planeras med relativt lång framförhållning och aktiviteter som utformas med kort varsel för att främja brett deltagande i aktuella processer.

Folk och Försvar

Folk och försvar beviljades bidrag från FBA och anordnade en studieresa för unga engagerade till Israel och Palestina.

Stöd till civilsamhället

Övergripande resultat och verksamhetsutveckling

FBA ska i enlighet med myndighetens instruktion förvalta och besluta om statligt stöd till svenska organisationer och stiftelser i syfte att öka kunskap och engagemang samt främja dialog och debatt inom områdena fred och säkerhet. Regeringen har i myndighetens regleringsbrev preciserat stödets inriktning till att gälla följande områden: internationell fredsfrämjande verksamhet; säkerhetspolitik; nedrustning och icke-spridning samt FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet respektive unga, fred och säkerhet.

FBA:s mål med verksamhetsområdet på några års sikt är att ge bättre möjligheter för civilsamhället att bedriva verksamhet inom nämnda områden. För att uppnå detta mål strävar myndigheten efter att dela ut bidrag utifrån tydliga kriterier och en effektiv handlägningsprocess till organisationer med goda förutsättningar att uppnå resultat. FBA skickade under året en enkät till de 30 organisationer som beviljats bidrag för 2019 med frågor om hur de uppfattat bidragshanteringen. Trots den låga svarsfrekvensen (30 procent) speglar svaren de intryck och kommentarer som inkommit via andra kanaler och som tyder på att bidragstagarna generellt är nöjda med FBA:s bidragshantering. Respondenterna var eniga om att de under bidragsperioden visste vem de skulle kontakta samt att frågor till FBA under bidragsperioden besvarades tydligt och inom rimlig tid. Vidare instämde respondenterna helt eller höll i hög grad med om att de fått det stöd som behövts av FBA för att genomföra sin verksamhet. Förslag på förbättringar gällde främst ansökningsprocessen och flera av de förslag som inkom har redan genomförts i och med översynen av ansökningsprocessen inför 2021.

Under året har FBA också arbetat med att utveckla villkor, mallar och rutiner för att göra det möjligt för organisationer att söka ett flerårigt verksamhetsstöd, i det fall då myndigheten skulle få ett förväntat bemyndigande att dela ut fleråriga stöd under 2021 (ett bemyndigande som nu är på plats). De organisationer som sökte bidrag för verksamhet som ska genomföras 2021 har därmed kunnat ansöka om treåriga verksamhetsbidrag. Bland annat ger det organisationer möjlighet att planera för mer långsiktiga insatser och det innebär också en effektiviseringsmöjlighet eftersom organisationer inte behöver söka bidrag och rapportera lika ofta.

Efter att ansökningsprocessen för bidrag inför 2021 avslutats skickades ytterligare en enkät till de 61 organisationer som ansökt om bidrag med frågor om hur de uppfattat ansökningsprocessen. 45 svar inkom vilket motsvarar 74 procent av de tillfrågade. Den generella uppfattningen bland respondenterna var att de var nöjda eller mycket nöjda med ansökningsprocessen. En övervägande majoritet angav att riktlinjerna och de nya handböckerna var relevanta för ansökan, underlättade ansökningsprocessen, samt besvarade frågor om bidraget. All återkoppling som inkommit kommer att tas tillvara inför nästa års ansökningsomgång.

FBA fick i mars 2020 i uppdrag av regeringen att förbereda inrättandet av ett nytt stipendium för FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Stipendiet ska enligt regeringen inrättas till minne av Zaida Catalán, tidigare utsänd av FBA som expert på området jämställdhet i fredsinsatser. Myndigheten lämnade i juni in en redovisning av hur stipendiet skulle kunna utformas och i november gav regeringen FBA i uppdrag att fortsätta förberedelserna i enlighet med förslaget. Stipendiet möjliggör ett års placering vid en civilsamhällesorganisation för en ung person som får möjlighet att arbeta med agendan för kvinnor, fred och säkerhet. Placeringarna sker under 2021 i Demokratiska republiken Kongo respektive i Palestina. Det nya stipendiet omfattar

även deltagande i kompetenshöjande insatser i FBA:s regi inom tematiken kvinnor, fred och säkerhet samt om möjligt även fortbildning inom flera av myndighetens expertområden. En första ansökningsomgång lanserades i november 2020 och de första stipendiaterna kommer att utses i februari 2021. Justeringar av stipendiets upplägg kan komma att göras efter en första utvärdering.

Kostnadsredovisning

Kostnaderna och intäkterna för verksamhetsområdet stöd till civilsamhället framgår av tabell 13. Kostnadsutvecklingen är relativt konstant över tid med begränsad variation mellan åren.

Kostnader och intäkter	2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Intäkter av anslag	25 269	24 390	22 539
Övrigt	15	6	3
Årets kapitalförändring	192	-192	-
Kostnader totalt	25 476	24 204	22 542

Tabell 13 redovisar FBA:s kostnader och intäkter för verksamhetsområdet stöd till civilsamhället (varav transfereringar utgör 21 061 tkr).

Tabell 14 visar utvecklingen av typ av kostnad för respektive prestation inom verksamhetsområdet. De totala förvaltningskostnaderna har ökat under 2020 på grund av det nytillkomna uppdraget att inrätta ett nytt stipendium för FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet.

Prestation och typ av kostnad		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Observation, konfliktförebyggande och konfliktlösning, stöd till civilsamhället	Förvaltningskostnader	2 778	1 657	1 369
	Verksamhetskostnader	12 112	12 381	12 401
	Kostnader totalt	14 890	14 038	13 770
Kvinnor, fred och säkerhet, stöd till civilsamhället	Förvaltningskostnader	1 131	1 029	1 127
	Verksamhetskostnader	9 095	8 765	7 149
	Kostnader totalt	10 227	9 795	8 276

Prestation och typ av kostnad		2020 (tkr)	2019 (tkr)	2018 (tkr)
Verksamhetsutveckling och kunskapsuppbyggnad, stöd till civilsamhället	Förvaltningskostnader	359	372	497
	Verksamhetskostnader	-	-	-
Kostnader totalt		359	372	497

Tabell 14 redovisar FBA:s kostnader för prestationer inom verksamhetsområdet stöd till civilsamhället.

Resultat inom stöd till civilsamhället för fred och säkerhet

Under 2020 har 30 slutredovisningar inkommit från organisationer som beviljats medel för genomförande av verksamhet inom ramen för FBA:s stöd till civilsamhället 2019. Inga jämförelser från tidigare år har varit möjliga eftersom formatet för stödet ändrades 2019 från att ha varit två olika stöd (Fredsmiljonen och 1325-bidrag) till att bli ett samlat stöd till civilsamhället.

Majoriteten av de projekt som slutredovisat sin verksamhet 2020 har genomförts inom området internationell fredsfrämjande verksamhet. Exempelvis beviljades organisationen Clowner utan gränser medel för projektet Creative Arts for Peace and Equality - CAPE som nådde mer än 900 kvinnor och flickor i Jordanien, Palestina, Libanon och Syrien. Organisationen rapporterar att de inom ramen för projektet utbildat tio kvinnliga artister och socialarbetare. Det konstateras i slutrapporten att de utbildningar och dialoger som genomförts inom projektet har lett till att deltagarna visat ett ökat engagemang och förståelse för kvinnors mänskliga och demokratiska rättigheter. Organisationen anger vidare att projektet varit så uppskattat att deras partnerorganisation i Libanon blev kontaktad av FN:s migrationsorganisation (IOM) som erbjöd att finansiera genomförandet av ytterligare workshops.

Ett flertal projekt har också redovisats inom området unga, fred och säkerhet. Ett exempel är Fryshuset som tilldelades medel för projektet Peace Leaders – Youth Changing the World! Fryshuset rapporterar att organisationen har arbetat för ökad kunskap och engagemang vad gäller ungas inkludering, deltagande och positiva bidrag till fredsbyggande initiativ i en internationell kontext. Projektet har enligt Fryshuset nått ut till unga från marginaliserade områden i Fortaleza, Brasilien, som lever nära våld och problem kopplade till fred och säkerhet. Deltagarna har enligt slutrapporten fått ökad kunskap om metoder i ledarskap och konflikthantering samt gett unga informella ledare ökat självförtroende då de har examinerats till utbildningsledare.

Ytterligare ett exempel som slutredovisats under året är Folk och försvars projekt Internationell försvars- och säkerhetspolitisk akademi för unga engagerade, som beviljats bidrag inom ramen för det tematiska området säkerhetspolitik. Målet med projektet var att unga skulle få ökad kunskap om, engagemang i, och verktyg för att delta aktivt på det försvars- och säkerhetspolitiska området i Sverige och internationellt. Organisationen rapporterar att de har uppnått detta mål bland annat genom kunskapshöjande insatser, genomförande av en studieresa till Israel och Palestina samt efterföljande aktiviteter som syftar till att främja och sprida engagemang bland unga.

Bidrag inom stöd till civilsamhället för fred och säkerhet

Tabell 15 visar det samlade stödet till civilsamhället för fred och säkerhet inom samtliga fem teman som utlystes inför 2020. Andelen beviljade ansökningar inom respektive tematiskt område framgår av tabellen. Totalt inkom 66 ansökningar varav 26 beviljades bidrag 2020 (genom ordinarie beslut och tilläggsbeslut), vilket utgör en beviljad andel på 39 procent. Detta kan jämföras med den beviljade andelen ansökningar 2019 som var 54 procent. Anledningen är att FBA under 2020 i större utsträckning valde att bevilja hela summan av det belopp som organisationerna ansökt om, och därmed fanns medel till färre organisationer att dela ut. Detta eftersom myndigheten gör bedömningen att förutsättningarna för organisationerna att uppnå tilltänkta resultat ökar när de tilldelas hela den budgeterade summan.

Som ett led i myndighetens satsning för att uppmärksamma tjugoförårsjubileet av antagandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325, valde FBA att under året fördela ytterligare medel bestående av återbetalningar och icke-utbetalda medel till insatser som främjar det svenska civilsamhällets arbete med kvinnor, fred och säkerhet. De 20 organisationer som hade beviljats bidrag i den ordinarie ansökningsomgången gavs möjlighet att söka extra medel för projekt med fokus på kvinnor, fred och säkerhet. Sju ansökningar inkom och sex stycken beviljades bidrag om totalt 1 127 tkr.

Tematiskt område	Andel beviljade ansökningar 2020	Andel beviljade ansökningar 2019
Fredsfrämjande verksamhet	29 %	55 %
Kvinnor, fred och säkerhet	73 %	50 %
Nedrustning och ickespridning	50 %	100 %
Säkerhetspolitik	50 %	80 %
Unga, fred och säkerhet	17 %	44 %
TOTALT	39 %	54 %

Tabell 15 redovisar andelen beviljade ansökningar inom verksamhetsområdet stöd till civilsamhället 2019-2020, genom beslut i januari/februari respektive år, fördelat per tematik. Eftersom styrningsformen är ny sedan 2019 saknas jämförelsesiffror från 2018.

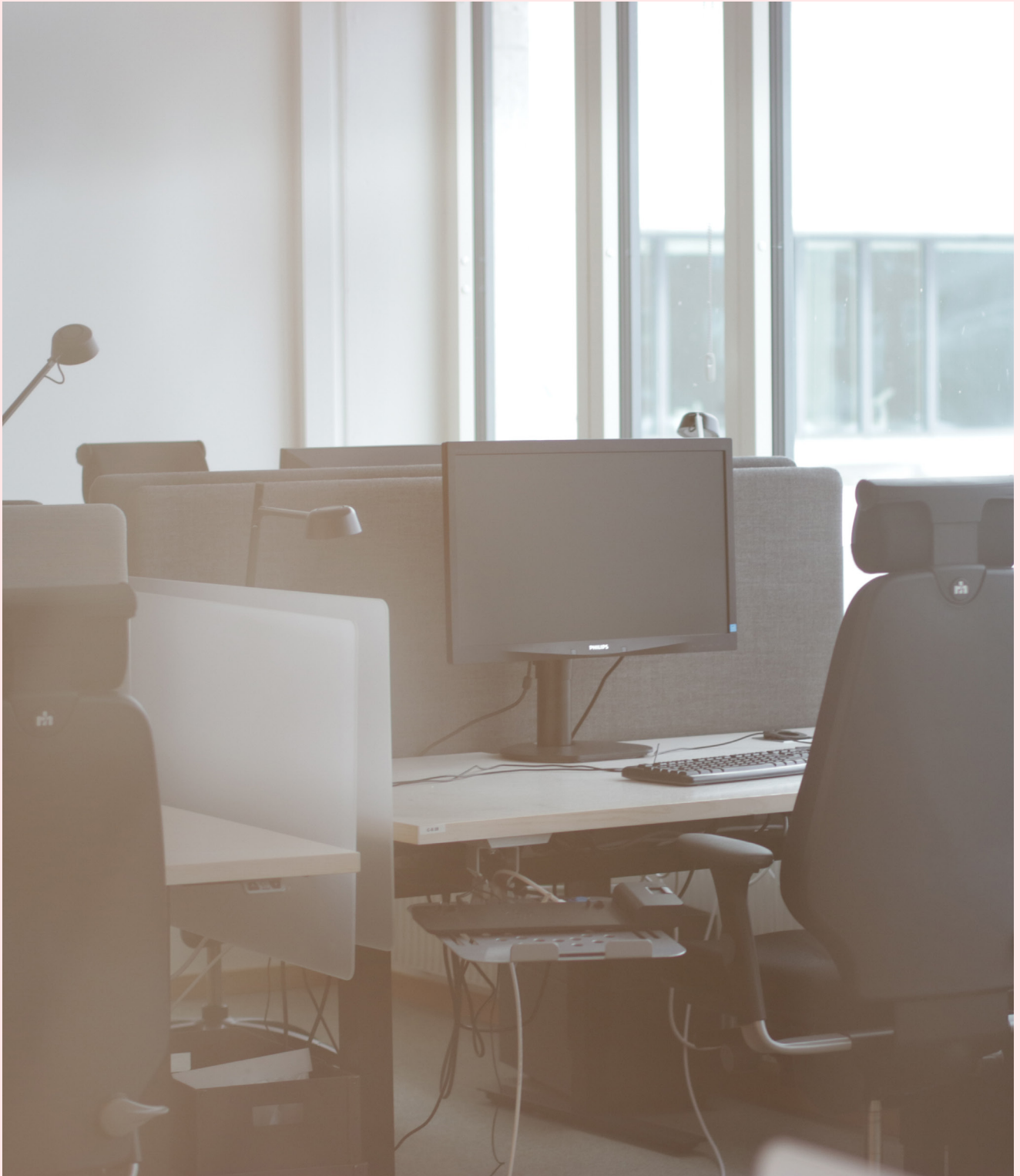
Fördelningen av ansökningar och medel mellan de olika bidragsformerna illustreras av tabell 16. FBA strävar efter en god balans mellan verksamhets- och projektbidrag och trenden ser likartad ut 2020 jämfört med föregående år. FBA strävar efter att ytterligare förtydliga skillnaden mellan verksamhetsbidrag och projektbidrag, eftersom vissa organisationer har svårt att avgöra vilket av de olika bidragen de ska söka.

Typ av bidrag	Inkomna ansökningar inför 2020		Beviljade ansökningar 2020		Inkomna ansökningar inför 2019		Beviljade ansökningar 2019	
	Antal	Summa (tkr)	Antal	Summa (tkr)	Antal	Summa (tkr)	Antal	Summa (tkr)
Verksamhetsbidrag	20	20 250	8	10 370	16	15 139	9	10 052
Projektbidrag	46	31 516	18	11 706	41	27 181	22	12 084
TOTALT	66	54 766	26	22 076	57	42 320	31	22 136

Tabell 16 redovisar antalet inkomna och beviljade ansökningar samt ansökt summa och beviljad summa (inklusive extrautlysning) inom de båda bidragstyperna verksamhetsbidrag och projektbidrag 2019-2020. Eftersom styrningsformen är ny sedan 2019 saknas jämförelsesiffror från tidigare år.

Under våren blev det tydligt att coronapandemin skulle ha en inverkan på den verksamhet som beviljats medel inom FBA:s stöd till civilsamhället. För att få en uppfattning om hur omfattande pandemins påverkan var kontaktades samtliga berörda organisationer i början av april och ombads ange om och hur deras planerade insatser för 2020 skulle komma att påverkas av pandemin.

De inkomna svaren visade att organisationerna hade ställt om i olika utsträckning. De flesta förutsåg också att om då gällande restriktioner skulle kvarstå året ut skulle det få stor inverkan på verksamheten. Ett flertal organisationer konstaterade att pandemin hade inneburit högre arbetsbelastning även om aktiviteter ställts in då de fått lägga mycket resurser på att planera om. Organisationerna ombads kontakta FBA om de såg behov av att förlänga sina insatser eller omdisponera medel. Utifrån inkomna svar blev det även tydligt att ett flertal organisationer skulle ha svårt att genomföra planerade insatser och uppnå uppsatta mål om de inte hade möjlighet att resa. För att underlätta för organisationerna beslutade FBA att tillåta vidareförmedling av medel till andra organisationer under 2020. Beslut om att tillåta vidareförmedling för ansökningar gällande 2021 hade redan planerats, varför villkor för att reglera vidareförmedling enkelt kunde tillämpas. Fem organisationer ansökte om och beviljades möjlighet att vidareförmedla medel till samarbetsorganisationer och fem organisationer ansökte om och beviljades förlänga sina insatser. Genom nära dialog med organisationerna och flexibilitet gällande omdisponering av medel samt en förlängd insatsperiod är det FBA:s bedömning att organisationerna fått bästa möjliga förutsättningar att genomföra sina insatser, vilket därmed kunde minimera de negativa konsekvenserna av coronapandemin.

FBA/Elisabeth Winqvist

FBA har kontinuerligt följt smittläget och karantänsbestämmelser i de länder som myndigheten verkar, liksom rekommendationer och råd från Folkhälsomyndigheten och UD.

Lednings- och verksamhetsstöd

Övergripande resultat och verksamhetsutveckling

Målet med myndighetens lednings- och verksamhetsstöd på några års sikt är förbättrade förutsättningar för styrning och genomförande av FBA:s verksamhet. För att uppnå detta mål strävar FBA efter att ha ett lednings- och verksamhetsstöd som präglas av effektivitet och proaktivitet och som utgår från tydliga ansvarsförhållanden mellan stöd- och kärnverksamhet.

Myndigheten kan konstatera att det är svårt att bedöma lednings- och verksamhetsstödet resultat under 2020 eftersom coronapandemin har påverkat verksamheten och därigenom även stödet i grunden. Vissa områden såsom till exempel löneadministration, ekonomiadministration, dokument- och ärendehantering, service och vaktmästeri samt utbildningsadministration har haft färre löpande ärenden att hantera, vilket har skapat visst utrymme för utvecklingsarbete som på sikt kan leda till ökad effektivitet och ett nödvändigt skifte till förmån för mer proaktivt arbete.

Andra områden som till exempel IT och kommunikation har dragits in i ett intensivt omställningsarbete när ökat stöd har behövts för att genomföra verksamhet i samband med den digitala omställningen. Flera utvecklingsåtgärder har genomförts, medan annat utvecklingsarbete för att förtydliga processer, roller och ansvar i syfte att främja effektivitet har fått anstå då tiden varit begränsad. Vissa kartläggningar har inletts och med dessa som utgångspunkt, tillsammans med de erfarenheter och insikter som pandemin ger, förutser FBA en fortsatt utveckling och konsolidering av stödet. Därtill väntas också beslutet om att förändra myndighetens organisation bidra till ökad måluppfyllelse på sikt.

Organisation samt intern styrning och kontroll

I september 2020 beslutade FBA:s generaldirektör om en förändrad organisation för myndigheten. Beslutet föregicks av arbete under våren där olika sätt att utforma organisationen prövades. Den förändrade organisation som gäller från den 1 januari 2021 innehåller tre tematiska enheter med ansvar för varsitt övergripande område i arbetet för fred, säkerhet och utveckling (konfliktförebyggande, statsbyggande respektive fredsinsatser) samt en enhet med ansvar för myndighetens geografiska strategiprojekt och andra horisontella frågor. Det senare förväntas underlätta integrering av forskningsevidens i verksamheten, en samlad ansats i relation till myndighetens målgrupper samt en utveckling av myndighetens verktyg och resultatbaserade arbetssätt. En enhet för ledningsstöd samlar styrning och uppföljning av såväl verksamhet som ekonomi. En enhet för verksamhetsstöd samlar HR, kommunikation och andra funktioner som stödjer verksamhetens genomförande. En samlad hantering av stödet i denna enhet förväntas bidra till ett mer enhetligt, strategiskt och styrande stöd samt underlätta samverkan mellan olika professioner för att utveckla administrativa lösningar.

Organisationsbeslutet har följts av arbete med att etablera myndighetens förändrade organisation – ett arbete som inbegriper såväl administrativa systemanpassningar som bemanning, planering och budgetering. Myndighetens planering och budgetering för 2021 har organiserats i två faser för att skapa förutsättningar för nya organisationsdelar att sätta sin prägel på arbetet. FBA:s

organisationsförändring sammanfaller med förändringar i myndighetens anslagsstruktur, som också inbegriper ett utökat förvaltningsanslag. Även detta har satt sin prägel på planering och budgetering. Som en del av etableringsarbetet har FBA också reviderat myndighetens arbetsordning samt förtydligat den projektstyrningsmodell som tillämpas i arbetet med geografiska utvecklingsstrategier respektive den samverkansmodell som tillämpas i arbetet med tematiska utvecklingsstrategier.

Mot bakgrund av att FBA:s flygresor innan pandemin stod för merparten av myndighetens klimatavtryck har FBA under året även utarbetat nya riktlinjer för flygresor samt ett nytt tvåårigt utvecklingsmål som uttrycker en ambition att minska myndighetens koldioxidutsläpp från flygresor. Syftet med de nya styrsignalerna är att arbeta proaktivt för att minska myndighetens klimatavtryck.

Digitalisering, kommunikation och IT

Omställningen till hemarbete och digitalt genomförande av utbildningar, konferenser och andra aktiviteter har föranlett myndigheten att införa vissa kompletterande system och tjänster. Behovet av löpande IT-support har också ökat för att stödja medarbetare och partners i användningen av dessa system och tjänster samt hantera de tekniska utmaningar som aktualiseras när medarbetare arbetar hemifrån i ökad utsträckning.

Myndigheten gör bedömningen att det finns ett behov av att fortsatt utveckla digitala arbetssätt och att dessa kommer att vara ett värdefullt komplement till FBA:s verksamhet även efter pandemin, vilket har accentuerat behovet av en digitaliseringsstrategi. Under 2020 har en sådan strategi tagits fram och antagits för att ge vägledning i myndighetens fortsatta utvecklingsarbete.

Behovet av internkommunikation och stöd till verksamhetens genomförande har ökat under året. Dels på grund av organisationsöversynen, dels på grund av pandemin som både har medfört arbete på distans och en digital omställning av bland annat utbildningar och konferenser. Detta har inneburit ett ökat behov av kommunikativt stöd, inte minst vad gäller medieproduktion. Under året har också ett nytt intranät utvecklats, samtidigt som myndigheten har arbetat för att möta de skärpta lagkrav som rör tillgänglighet på offentliga webbplatser.

Myndighetens externa kommunikationsflöde har upprätthållits, genom bloggtexter, podcasts, quiz och särskilda webbsatsningar. En central sådan rör regeringsuppdraget att uppmärksamma säkerhetsrådsresolution 1325, om kvinnor, fred och säkerhet, som fyllde tjugo år under 2020. Myndigheten har även kommunicerat uppdraget att inrätta ett stipendium för unga fredsbyggare till minne av Zaida Catalán, som tidigare varit utsänd av FBA som jämställdhetsexpert till flera internationella fredsinsatser.

Kompetensförsörjning

Myndighetens kompetensförsörjning har påverkats starkt av genomförd organisationsöversyn. Under våren hade FBA en medvetet försiktig hållning till rekrytering eftersom det då ännu inte var beslutat hur myndighetens förändrade organisation skulle se ut och vilken dimensionering som olika organisationsdelar skulle ha. Hösten har i ett första skede handlat om att kompetensförsörja den förändrade organisationens olika enheter och program. FBA är en myndighet i tillväxt, vilket har möjliggjort en förändring utan uppsägningar. För ett antal medarbetare har den dock inneburit att placeringen inom organisationen eller arbetsuppgifterna förändrats på ett mer eller mindre genomgripande sätt. Flera nya tjänster har också skapats och den inledande processen med att arbetsleda och omplacera har i ett andra skede följts av extern rekrytering enligt FBA:s gängse rutiner. Organisationsöversynen har också föranlett en vidareutveckling av myndighetens

arbetsbeskrivningar för olika roller inom organisationen, dels för att en del nya roller har inrättats, dels för att vissa förtydliganden av chefs- och administratörsroller behövde göras.

Vid sidan av det omfattande arbete med kompetensförsörjning som myndighetens organisationsöversyn har genererat har myndigheten under året lagt grunden till införandet av ett nytt HR-system. Efter en gedigen behovsanalys och dialog med Statens Servicecenter (SSC) är myndigheten nu redo att under 2021 ansluta sig till det HR-system som SSC har upphandlat. FBA kommer i och med detta även att byta lönesystem. Myndigheten har också rapporterat arbetet med att ta emot nyanlända arbetssökande och personer med funktionsnedsättning för praktik till Statskontoret i enlighet med myndighetens regleringsbrev.

Situationen med hemarbete har under coronapandemin ställt särskilda krav på ett aktivt arbetsmiljöarbete med ett annat fokus än tidigare år. Med stöd av de kontinuerliga så kallade pulsmätningar, som FBA genomför ett flertal gånger per år, samt genom samverkan och dialog med lokala fack- och arbetsmiljöombud har myndigheten kunnat följa utvecklingen och vidta nödvändiga åtgärder. Några exempel på åtgärder som vidtagits är ett erfarenhetsutbyte kring framgångsfaktorer för hemarbete och samarbete på distans, digital utbildning om ergonomi vid hemarbete samt utökad möjlighet till friskvård på arbetstid.

Säkerhet

Myndighetens säkerhetsarbete har också präglats av coronapandemin. FBA har kontinuerligt följt smittläget och karantänsbestämmelser i de länder som myndigheten verkar, liksom rekommendationer och råd från Folkhälsomyndigheten och UD. Utifrån detta har myndigheten kunnat fatta beslut om åtgärder löpande, både gällande myndighetens syn på kontorsarbete och andra externa verksamhetsaktiviteter som inbegriper resor och kontakter med många människor. Myndigheten inrättade tidigt en coronagrupp som har utgjort navet för att upprätthålla en gemensam lägesbild och besluta om åtgärder med anledning av coronapandemin. Inom ramen för coronagruppen utarbetades också tidigt en kontinuitetsplan för att säkerställa myndighetens funktionalitet i händelse av en förvärrad situation med utbredd smitta bland personalen.

Coronapandemin innebar en omställning för myndigheten där behovet av digitala lösningar ökade kraftigt. Behovet av dessa nyanskaffningar föranledde ett arbete med att särskilt granska diverse molntjänster och digitala verktyg ur ett informationssäkerhetsperspektiv. Under året lanserade säkerhetsfunktionen även en nätbaserad utbildning i informationssäkerhet på myndighetens intranät som riktade sig till samtliga medarbetare. Utbildningen behandlar informationssäkerhetens grunder och kursens innehåll har anpassats till myndighetens verksamhet och uppdrag.

Resultaträkning

(tkr)	Not	2020	2019
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag	1	301 487	326 657
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	939	1 362
Intäkter av bidrag	3	13 835	7 115
Finansiella intäkter	4	99	94
Summa		316 360	335 228
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	5	-249 095	-241 844
Kostnader för lokaler		-13 149	-12 939
Övriga driftkostnader	6	-51 971	-78 665
Finansiella kostnader	7	-88	-197
Avskrivningar och nedskrivningar		-2 058	-1 583
Summa		-316 360	-335 228
VERKSAMHETSUTFALL		0	0
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		24 441	24 634
Lämnade bidrag	8	-24 634	-24 441
Saldo		-192	192
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	9	-192	192

Balansräkning

(tkr)	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Balanserade utgifter för utveckling	10	354	249
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	0	0
Summa		354	249
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	153	201
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	6 083	7 952
Summa		6 236	8 153
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
Kundfordringar		294	56
Fordringar hos andra myndigheter		2 921	2 627
Övriga kortfristiga fordringar	14	891	1 363
Summa		4 106	4 047
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Förutbetalda kostnader	15	4 995	4 539
Upplupna bidragsintäkter	16	0	545
Övriga upplupna intäkter	17	0	24
Summa		4 995	5 107
AVRÄKNING MED STATSVERKET			
Avräkning med statsverket	18	6 579	9 593
Summa		6 579	9 593
KASSA OCH BANK			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	19	31 354	29 477
Summa		31 354	29 477
SUMMA TILLGÅNGAR		53 624	56 626

Balansräkning

(tkr)	Not	2020-12-31	2019-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
MYNDIGHETSKAPITAL			
Balanserad kapitalförändring		192	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	-192	192
Summa		0	192
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	197	0
Övriga avsättningar	22	2 008	1 739
Summa		2 205	1 739
SKULDER M.M.			
Lån i Riksgäldskontoret	23	6 590	5 561
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	24	9 668	9 525
Leverantörsskulder		6 075	7 461
Övriga kortfristiga skulder	25	3 543	3 742
Summa		25 877	26 288
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Upplupna kostnader	26	15 410	15 716
Oförbrukade bidrag	27	10 133	12 691
Summa		25 543	28 406
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		53 624	56 626
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Övriga ansvarsförbindelser	28	11 668	11 668
Summa		11 668	11 668

Anslagsredovisning

Anslag (tkr)	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
UO 5 1:2 RAMANSLAG								
Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet								
ap.6 Fredsfrämjande - del till FBA	29	1 174	34 500	-1 300	-156	34 218	-32 570	1 647
UO 7 1:1 RAMANSLAG								
Biståndsverksamhet								
ap.4 Biståndsverksamhet	30	4 067	135 500	-29 000	-407	110 160	-98 658	11 502
ap.42 Internationell civil krishantering - del till FBA	31	9 693	80 000	-5 000	-7 143	77 550	-67 755	9 795
UO 7 1:4 RAMANSLAG								
Folke Bernadotteakademin								
ap.1 Folke Bernadotteakademin	32	2 575	127 311	0	0	129 886	-126 945	2 942
Summa		17 509	377 311	-35 300	-7 706	351 814	-325 928	25 885

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges.
Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

REDOVISNINGSPRINCIPER

Tillämpade redovisningsprinciper

Folke Bernadotteakademins (FBA) bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Brytdagen föregående år var den 3 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2019, 483 tkr, har år 2020 varit oförändrad.

UPPLYSNINGAR AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Uo 07 01 001 Biståndsverksamhet

År 2020 minskade anslagsposten 4 Biståndsverksamhet med 29 000 tkr och anslagsposten 42 Civil krishantering med 5 000 tkr. 29 000 tkr omdisponerades till Sida och anslagsposten 31 Multilaterala och internationella organisationer och fonder. Effekter av coronapandemin har bidragit till begränsade möjligheter att genomföra verksamhet i strategiländer. Pandemin har också påverkat mottagande organisationers möjlighet att ta emot sekunderad personal.

UO 05 01 002 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Anslagsposten minskades med 1 300 tkr som en följdteffekt av coronapandemin.

UPPLYSNINGAR FÖR JÄMFÖRELSEÄNDAMÅL

Av de 232 årsarbetskrafterna är ca 75 utlandsstationerade. Den utlandsstationerade personalen är anställd enligt URA-avtal vilket innebär att sociala avgifter och pensionsavgifter betalas. Semesterlönetillägg läggs på lönen men ingen semester eller sjukfrånvaro rapporteras. Denna personal finns inte med i statistiken för sjukfrånvaro och har inte genererat någon semesterlöneskuld men finns med i beräkningen av årsarbetskrafter.

Värderingsprinciper

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Bärbara datorer, läsplattor och mobiltelefoner anses ha en kortare livslängd än 3 år och kostnadsförs direkt. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod från den månaden tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter

Datorer och kringutrustning (ej bärbara)

6 år Möbler

Maskiner och tekniska anläggningar

Övriga kontorsmaskiner

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet. Tidigare låg detta på 12 år och det finns ett restvärde kvar.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

SKULDER

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare/styrelseuppdrag	Ersättning (tkr)
Generaldirektör Sven-Eric Söder Inga förmåner, framtida åtaganden eller övriga styrelseuppdrag	1 356
Stf Generaldirektör Jonas Alberoth Inga förmåner, framtida åtaganden eller övriga styrelseuppdrag	1 005

Ledamöter i insynsrådet/andra styrelseuppdrag	Ersättning (tkr)
Ann-Marie Orlér Inga övriga styrelseuppdrag	4
Peter Wallensteen Inspektor och med i styrelsen för Västmanlands-Dala nation, Uppsala Ordförande i Wallensteen-Jaeger stiftelse, Wallensteenska släktföreningen. Ordförande, Holmdahlkommittén för mänskliga rättigheter, Uppsala universitet	3
Eva Lindblom Insynsrådet för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor MUCF	4
Michael Claesson Försvarets materielverk (FMV)	2
Kerstin Lundgren Exportkontrollrådet	1
Rosaline Marbinah Ordförande för LSU (Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer) Insynsrådet för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor Forum Syd Ideell Arena Arvsfondsdelegationen Statliga kommittén Demokratin 100 år Särskild representant för ungdomar, OSSE	3
Maria Strömvik Svenska nätverket för europastudier i statsvetenskap Centrum för Öresundsstudier, Lunds universitet	4
Georg Andrén Inga övriga styrelseuppdrag	2

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av den totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2020	2019
TOTALT	3,0 %	3,5 %
Andel 60 dagar eller mer	65,6 %	59,8 %
Kvinnor	2,8 %	4,4 %
Män	3,5 %	1,2 %
Anställda - 29 år	1,0 %	-
Anställda 30 år - 49 år	3,2 %	4,2 %
Anställda 50 år -	3,1 %	1,1 %

Noter (tkr)

Resultaträkning

Not 1	Intäkter av anslag	2020	2019
	Intäkter av anslag	301 487	326 657
	<i>Varav 05 01 002 ap 6 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet</i>	<i>22 969</i>	<i>22 270</i>
	<i>Varav 07 01 001 ap 4 Biståndsverksamhet</i>	<i>83 818</i>	<i>104 238</i>
	<i>Varav 07 01 001 ap 42 Internationell civil krishantering</i>	<i>67 755</i>	<i>74 860</i>
	<i>Varav 07 01 004 ap 1 Folke Bernadotteakademien</i>	<i>126 945</i>	<i>125 289</i>
	Summa	301 487	326 657
	Utgifter i anslagsredovisningen	-325 928	-351 300
	Saldo	-24 441	-24 642
	Saldot består av minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.	0	9
	Anslag Uo 05 01 002 ap 6 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	9 601	10 867
	Redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.		
	Anslag Uo 07 01 001 ap 4 Biståndsverksamhet.	14 840	13 767
	Redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.		
	Summa	24 441	24 642

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2020	2019
	Uthyrning av lokaler	3	27
	Avgiftsintäkter utbildning	446	1 040
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	491	295
	Summa	939	1 362

Enligt FBA:s instruktion 13§ om avgifter får FBA ta ut avgifter för utbildning, konferenser och seminarier i lämplig omfattning, samt avgiftens storlek, utan att uppnå full kostnadstäckning. Intäkten får disponeras i verksamheten.

Beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

	Intäker 2020	Kostnader 2020
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	2 300	Budget saknas
Kurser och utbildningar	446	

Verksamheten inom verksamhetsområde Utbildning och övning är lägre 2020 än 2019 beroende på den rådande coronapandemin som gjort att utbildningsverksamheten inte har kunnat genomföras i samma utsträckning som föregående år. Flera utbildningar har omvandlats till digitala format och därmed kunnat genomföras till en lägre kostnad.

Not 3	Intäkter av bidrag	2020	2019
	Bidrag från statliga myndigheter	13 671	6 883
	Anställningstöd	163	232
	Summa	13 835	7 115

Skillnaden mellan åren beror främst på att återbetalning av bidrag var högre 2019 jämfört med 2020.

Not 4	Finansiella intäkter	2020	2019
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	18
	Övriga finansiella intäkter	99	76
	Summa	99	94
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.		
Not 5	Kostnader för personal	2020	2019
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	149 285	144 952
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	<i>190</i>	<i>-87</i>
	Sociala avgifter	81 530	75 934
	Övriga kostnader för personal	18 279	20 958
	Summa	249 095	241 844
Not 6	Övriga driftkostnader	2020	2019
	Reparationer och underhåll	102	331
	Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	826	564
	Resor, representation, information	9 329	28 936
	Köp av varor	1 451	2 308
	Köp av tjänster	40 257	46 526
	Summa	51 971	78 665
	Minskade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror på minskat resande och andra relaterade kostnader framförallt avseende verksamhet inom anslag 7 1:1 Biståndsverksamhet på grund av konsekvenserna av coronapandemin.		
Not 7	Finansiella kostnader	2020	2019
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	1	55
	Övriga finansiella kostnader	86	142
	Summa	88	197
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.		

Not 8	Lämnade bidrag	2020	2019
	Stöd till svenska civilsamhällsorganisationer		
	Bidragen fördelas i syfte att öka kunskap och engagemang samt främja dialog och debatt i Sverige och globalt.		
	Uo 5, anslag 1:2 Freds-och säkerhetsfrämjande verksamhet ap 6	9 610	9 790
	<i>Återlämnat bidrag</i>	-711	-196
	Uo 7, Internationellt bistånd, anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap 4	12 466	12 204
	<i>Återlämnat bidrag</i>	-497	-737
	Återkrav	192	-192
	Stöd till internationella forskarbetsgrupper		
	Uo 5, anslag 1:2 Freds-och säkerhetsfrämjande verksamhet ap 6	702	1 299
	<i>Återlämnat bidrag</i>	0	-27
	Uo 7, Internationellt bistånd, anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap 4	3 243	2 367
	<i>Återlämnat bidrag</i>	-372	-66
	Summa	24 634	24 441
Not 9	Årets kapitalförändring	2020	2019
	Periodiseringsdifferenser transfereringsverksamhet	-192	192
	Summa	-192	192

Balansräkning

Not		2020-12-31	2019-12-31
10	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	1 804	1 500
	Årets anskaffningar	225	304
	Summa anskaffningsvärde	2 029	1 804
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 555	-1 458
	Årets avskrivningar	-120	-97
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 676	-1 555
	Utgående bokfört värde	354	249
11	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	300	300
	Summa anskaffningsvärde	300	300
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-300	-300
	Summa ackumulerade avskrivningar	-300	-300
	Utgående bokfört värde	0	0
12	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	8 349	8 239
	Årets anskaffningar	0	110
	Summa anskaffningsvärde	8 349	8 349
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-8 148	-8 108
	Årets avskrivningar	-48	-40
	Summa ackumulerade avskrivningar	-8 196	-8 148
	Utgående bokfört värde	153	201

Not 13	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2020-12-31	2019-12-31
	Ingående anskaffningsvärde	20 865	19 635
	Årets anskaffningar	21	2 121
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-1 207	-890
	Summa anskaffningsvärde	19 679	20 865
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-12 914	-12 358
	Årets avskrivningar	-1 890	-1 445
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	1 207	890
	Summa ackumulerade avskrivningar	-13 596	-12 914
	Utgående bokfört värde	6 083	7 952
Not 14	Övriga kortfristiga fordringar	2020-12-31	2019-12-31
	Fordringar hos anställda	873	1 171
	Övrigt	18	192
	Summa	891	1 363
Not 15	Förutbetalda kostnader	2020-12-31	2019-12-31
	Förutbetalda hyreskostnader	2 870	2 723
	Övriga förutbetalda kostnader	2 126	1 816
	<i>Varav skolavgifter till utsänd personal</i>	<i>814</i>	<i>908</i>
	<i>Varav hyra till utsänd personal</i>	<i>595</i>	<i>212</i>
	Summa	4 995	4 539
Not 16	Upplupna bidragsintäkter	2020-12-31	2019-12-31
	Forskningsmedel Uppsala universitet	0	545
	Summa	0	545
Not 17	Övriga upplupna intäkter	2020-12-31	2019-12-31
	Övriga upplupna intäkter utomstatliga	0	24
	Summa	0	24

Not 18	Avräkning med statsverket	2020-12-31	2019-12-31
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	11 686	7 822
	Redovisat mot anslag	198 984	226 002
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-201 632	-222 138
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	9 038	11 686
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-2 575	-2 571
	Redovisat mot anslag	126 945	125 298
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-127 311	-125 302
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 942	-2 575
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	483	491
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	-9
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	483	483
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	952	468
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-202 584	-222 606
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	201 632	222 138
	Övriga fordringar på statens centralkonto	0	0
	Summa Avräkning med statsverket	6 579	9 593

Not 19	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31	
	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	31 354	29 477	
	Summa	31 354	29 477	
	Belopp att reglera för december mellan räntekontot och statens centralkonto	9 038	11 686	
	Beviljad kredit enligt regleringsbrev	5 000	5 000	
	Maximalt utnyttjad kredit	0	0	
Not 20	Myndighetskapital	2020-12-31	2019-12-31	
	Specifikation förändring av myndighetskapitalet			
		Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enl. resultaträkningen	Summa
	Utgående balans 2019	0	192	192
	Rättelser	0	0	0
	Ingående balans 2020	0	192	192
	Föregående års kapitalförändring	192	-192	0
	Årets kapitalförändring		-192	-192
	Summa årets förändring	192	-385	-192
	Utgående balans 2020	192	-192	0
Not 21	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2020-12-31	2019-12-31	
	Ingående avsättning	0	0	
	Årets pensionskostnad	243	0	
	Årets pensionsutbetalningar	-46	0	
	Utgående avsättning	197	0	

Not 22	Övriga avsättningar	2020-12-31	2019-12-31
	Avsättning för lokalt omställningsarbete		
	Ingående balans	1 739	1 499
	Årets förändring	269	240
	Utgående balans	2 008	1 739
	Med anledning av coronapandemin har medlen inte nyttjats under året. Myndigheten har även verkställt en omorganisation och antagit en digitaliseringsstrategi, där omställningsmedlen kan komma att ianspråkta under kommande år.		
Not 23	Lån i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	5 561	7 354
	Under året nyupptagna lån	4 738	1 171
	Årets amorteringar	-3 709	-2 964
	Utgående balans	6 590	5 561
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	10 000	9 000
Not 24	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2020-12-31	2019-12-31
	Utgående mervärdesskatt	1 435	1 804
	Arbetsgivaravgifter	3 723	3 792
	Leverantörsskulder andra myndigheter	4 510	3 929
	Summa	9 668	9 525
Not 25	Övriga kortfristiga skulder	2020-12-31	2019-12-31
	Personalens källskatt	3 525	3 742
	Övrigt	18	0
	Summa	3 543	3 742

Not 26	Upplupna kostnader	2020-12-31	2019-12-31
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	10 884	9 316
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	2 059	2 497
	Övriga upplupna kostnader	2 467	3 902
	Summa	15 410	15 716
Not 27	Oförbrukade bidrag	2020-12-31	2019-12-31
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	10 133	12 691
	Summa	10 133	12 691
	<i>Varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:</i>		
	inom tre månader	2 200	2 000
	mer än tre månader till ett år	6 128	7 902
	mer än ett år till tre år	1 484	2 147
	mer än tre år	321	641
	Summa	10 133	12 691
Not 28	Övriga ansvarsförbindelser	2020-12-31	2019-12-31
	Reglering tilläggshyra lokaler	11 668	11 668
	Summa	11 668	11 668
	Om hyresavtalet upphör innan tilläggshyran är till fullo erlagd ska hyresgästen betala kvarvarande belopp.		

Anslagsredovisning

Not 29	Uo 5 Internationell samverkan Ramanslag 05 01 002 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet ap.6 Fredsfrämjande - del till FBA	År 2020 Belopp tkr
	<p>Enligt regleringsbrevet disponerar FBA en anslagskredit på 1 035 tkr. FBA får disponera 1 018 av det ingående överföringsbeloppet på 1 174 tkr d.v.s 3 % av föregående års tilldelning 33 917 tkr enligt regleringsbrevet. Enligt regeringsbeslut 2020-11-05 (UD2020/16363) har FBA:s tilldelade medel för 2020 minskat med 1 300 tkr, omdisponering. Anslaget är icke räntebärande. Anslagsposten får användas till verksamhet som inte omfattas av OECD:s biståndskommitté (DAC) direktiv.</p>	
	Medlen får användas för att ställa personal till förfogande för Europeiska Unionen, FN och Nato efter samråd med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet).	10 566
	Av medlen ska minst 4 miljoner kronor användas till personalstöd till OSSE:s verksamhet, med särskilt fokus på OSSE:s oberoende institutioner, strategiska positioner på sekretariatet samt fältverksamhet i Centralasien och Östeuropa.	7 120
	Medlen får även användas för att främja bland annat följande verksamhetsområden: *	
	Säkerhetssektorreformer (SSR),	134
	Avväpning, demobilisering och återanpassning av före detta kombattanter (DDR),	45
	Samordna och utveckla det internationella samarbetet inom International Forum for the Challenges of Peace Operations (Challenges Forum),	2 135
	Internationella forskarbetsgrupper för fredsbevarande operationer.	702
	Minst 11 miljoner kronor ska användas för stöd till svenska civilsamhället i syfte att öka kunskap och engagemang samt främja dialog och debatt i Sverige och globalt kring frågor som rör internationellt fredsfrämjande verksamhet; säkerhetspolitik; nedrustning och icke-spridning; FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet och FN:s säkerhetsrådsresolution 2250 om unga, fred och säkerhet. Kostnader relaterade till handläggning av stödet får ingå.	11 152
	* utöver ovan specificerade verksamheter har myndigheten också finansierat Fredsarkivet genom denna anslagspost	716

Not 30	Uo 7 Internationellt bistånd Ramanslag 07 01 001 Biståndsverksamhet ap. 4 Biståndsverksamhet	År 2020 Belopp tkr
	<p>Enligt regleringsbrevet disponerar FBA en anslagskredit på 3 975 tkr.</p> <p>FBA får disponera 3 660 av det ingående överföringsbeloppet på 4 067 tkr d.v.s 3 % av föregående års tilldelning 122 000 tkr enligt regleringsbrevet.</p> <p>Enligt regeringsbeslut 2020-10-22 (UD2020/15365) har FBA:s tilldelade medel för 2020 minskat med 29 000 tkr, omdisponering.</p> <p>Anslaget är icke räntebärande.</p> <p>Medlen får endast användas i enlighet med OECD:s biståndskommitté DAC:s riktlinjer för vad som kan klassificeras som bistånd.</p>	
	Strategin för hållbar fred	
	<p>Minst 12 miljoner kronor får användas till genomförandet av strategin för hållbar fred, inklusive stöd för internationella forskararbetsgrupper. Medlen ska användas i enlighet med gällande strategi.</p>	13 773
	Strategiverksamhet för bilateralt och regionalt utvecklingssamarbete	
	<p>Medlen får användas till FBA:s genomförande av uppdrag i strategierna för Demokratiska republiken Kongo, Liberia, Mali, Colombia, Irak, Afghanistan, Myanmar, Palestina och Somalia samt Afrika söder om Sahara. Medlen ska användas i enlighet med gällande strategier. Medlen kan användas till förvaltningskostnader direkt kopplade till strategigenomförandet.</p> <p>De medel som FBA tilldelats för uppdrag i strategin för Afghanistan får även användas för genomförande av EU-projektet för inkluderande fred i Afghanistan.</p> <p>För en ökad flexibilitet under strategiperioden medges FBA att inom ramen för tilldelade medel för bilateralt och regionalt utvecklingssamarbete överstiga alternativt understiga det totala strategibeloppet i en samarbetsstrategi för land eller region med 10 procent. I det fall avsteg från ovan behöver göras ska samråd ske med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet).</p>	59 510
	Fördelning av medel till organisationer	
	<p>Medlen får användas för stöd till svenska civilsamhället i syfte att öka kunskap och engagemang samt främja dialog och debatt i Sverige och globalt kring frågor som rör internationell fredsfrämjande verksamhet; säkerhetspolitik; nedrustning och icke-spridning; FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet och FN:s säkerhetsrådsresolution 2250 om unga, fred och säkerhet.</p>	11 969
	Valobservation	
	<p>Medlen får användas för valobservatörsinsatser med deltagande av svenska medborgare. Regeringen fattar särskilda beslut för ändamålet. Vissa förberedelser inför en insats kan dock initieras efter överenskommelse med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) i avvaktan på regeringsbeslut. Medlen ska användas i enlighet med gällande strategi för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.</p>	4 249
	Strategiska sekonderingar	
	<p>Högst 12 miljoner kronor får användas till att ställa personal till förfogande för tjänster inom ramen för myndighetens verksamhetsområde som bidrar till EU:s samlade utrikes- och biståndspolitik.</p>	9 156

Not 31	Uo 7 Internationellt bistånd Ramanslag 07 01 001 Biståndsverksamhet ap. 42 Internationell civil krishantering - del till FBA	År 2020 Belopp tkr
	<p>Enligt regleringsbrevet disponerar FBA en anslagskredit på 2 400 tkr. FBA får disponera 2 550 av det ingående överföringsbeloppet på 9 693 tkr d.v.s 3 % av föregående års tilldelning 85 000 tkr enligt regleringsbrevet.</p> <p>Enligt regeringsbeslut 2020-10-22 (UD2020/15366) har FBA:s tilldelade medel för 2020 minskat med 5 000 tkr, omdisponering.</p> <p>Anslaget är icke räntebärande.</p>	
	Insatser inom ramen för FN m.m.	
	<p>Folke Bernadotteakademien ska ställa personal till förfogande för insatser inom ramen för FN, om möjlighet ges. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 18 miljoner kronor för personalbidrag.</p>	10 597
	Insatser inom ramen för EU	
	<p>Folke Bernadotteakademien ska ställa personal till förfogande för insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 36 miljoner kronor för personalbidrag.</p>	33 844
	<p>Medlen får främst användas för deltagande i:</p>	
	<p>EU:s rådgivande insats i Irak (EUAM Irak)</p>	
	<p>EU:s rådgivande insats i Ukraina (EUAM Ukraina)</p>	
	<p>EU:s övervakningsinsats i Georgien (EUMM Georgien)</p>	
	<p>EU:s rättsstödsinsats i Kosovo (EULEX Kosovo)</p>	
	<p>EU:s polisinsats för den palestinska myndigheten (EUPOL COPPS)</p>	
	<p>EU:s civila kapacitetsbyggande insats i Mali (EUCAP SAHEL Mali)</p>	
	<p>EU:s integrerade gränsförvaltningsuppdrag i Libyen (EUBAM Libya)</p>	
	<p>Medlen får även användas för deltagande i:</p>	
	<p>EU:s gränsstödsinsats i Palestina (EUBAM Rafah)</p>	
	<p>EU:s civila kapacitetsbyggande insats i Somalia (EUCAP Somalia)</p>	
	<p>EU:s civila kapacitetsbyggande insats i Niger (EUCAP SAHEL Niger)</p>	
	<p>EU:s gränsstödsinsats i Moldavien och Ukraina (EUBAM Moldavien/Ukraina)</p>	
	Insatser inom ramen för OSSE	
	<p>Folke Bernadotteakademien ska ställa personal till förfogande för OSSE:s verksamhet. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 16 miljoner kronor.</p>	12 241
	Insatsnära verksamhet	
	<p>I syfte att höja effektiviteten på de svenska personalbidragen och de internationella organisationernas civila krishanteringsinsatser fördelas högst 5 miljoner kronor till insatsnära verksamhet i form av t.ex. insatsförberedande utbildning, inklusive utländskt deltagande, bidrag till internationella organisationers policy- och metodutveckling eller annan internationell samverkan på insatsområdet till stöd för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet.</p>	1 293
	<p>I syfte att stödja EU:s, FN:s och OSSE:s planering för och genomförande av civila krishanteringsinsatser i DAC-länder, där Sverige deltar med personal, ska Folke Bernadotteakademien med ett långsiktigt perspektiv ställa personal till förfogande till någon av dessa organisationers högkvarter. Till detta fördelas högst 13 miljoner kronor. Inriktningen ska ske i samråd med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet).</p>	9 779

Not 32 **Uo 7 Internationellt bistånd Ramanslag**
07 01 004 Folke Bernadotteakademien
ap.1 Folke Bernadotteakademien

Enligt regleringsbrevet disponerar FBA en anslagskredit på 3 819 tkr.

FBA får disponera hela det ingående överföringsbeloppet på 2 575 tkr. Enligt regleringsbrev får FBA disponera 3 % av föregående års tilldelning 125 302 tkr.

Anslaget är räntebärande.

Myndighetens ramanslag för förvaltning belastas för närvarande både med förvaltnings- och verksamhetskostnader, enligt myndighetens riktlinjer för nyttjande av Folke Bernadotteakademins anslag.

Medlen får endast användas i enlighet med OECD:s biståndskommitté DAC:s riktlinjer för vad som kan klassificeras som bistånd.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	10 000	9 000	8 000	7 000	8 000
Utnyttjad	6 590	5 561	7 354	1 422	2 574
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Maximalt utnyttjad	0	0	126	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	0	0
Räntekostnader	1	55	109	96	119
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	2 300	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	446	1 362	6 915	4 907	6 845
Övriga avgiftsintäkter	494	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som ej disponeras	Ej tillämpligt				
Anslagskredit					
Beviljad					
UO 5 01 02 ap.6	1 035	891	886	618	591
UO 7 01 01 ap.4	3 975	3 384	0	0	0
UO 7 01 01 ap.42	2 400	2 550	2 550	0	0
UO 7 01 04 ap.1	3 819	3 759	3 718	3 211	3 164
Utnyttjad UO 7 01 04 ap.1	0	0	0	542	0
Utnyttjad UO 7 01 01 ap.42	0	0	447	0	0

(tkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande UO 5 01 02 ap.6	1 647	1 174	393	635	541
Anslagssparande UO 7 01 01 ap.4	11 502	4 067	72	779	896
Anslagssparande UO 7 01 01 ap.42	9 795	9 693	0	1 754	3 831
Anslagssparande UO 7 01 04 ap.1	2 942	2 575	2 571	0	3 098
Bemyndiganden	Ej tillämpligt				
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	232	230	210	184	176
Medelantalet anställda (st)	310	300	278	249	228
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 354	1 450	1 505	1 378	1 273
Kapitalförändring					
Årets	-192	192	0	0	0
Balanserad	192	0	0	0	0

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 19 februari 2021

Sven-Eric Söder
Generaldirektör

Folke Bernadotteakademin (FBA) *är myndigheten för fred, säkerhet och utveckling*

FBA arbetar med internationella fredsinsatser och utvecklingssamarbete. Myndigheten bedriver utbildning, forskning och metodutveckling för att stödja freds- och statsbyggande i konflikt- och postkonfliktländer. Vi bidrar även med civil personal och expertis till freds- och valobservationsinsatser som leds av EU, FN och OSSE. Myndigheten har fått sitt namn efter Folke Bernadotte, FN:s första medlare. FBA är en myndighet under Utrikesdepartementet.

WWW.FBA.SE

 twitter.com/FBAFolke

 facebook.com/FolkeBernadotteAcademy

 instagram.com/FolkeBernadotteAcademy

 linkedin.com/company/FolkeBernadotteAcademy

 soundcloud.com/FolkeBernadotteAcademy